

ŽIVA

ZAJEDNICA

D2384E

BROJ 5 (131)
SVIBANJ/MAI 1992.
LEBENDIGE GEMEINDE
MITTEILUNGSBLATT
DER KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN
CIJENA/PREIS 2,- DM
LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA

U ovom broju:

Kome će se srpski Patrijarh ispričati?

Boris Dvornik u fratarskoj halji

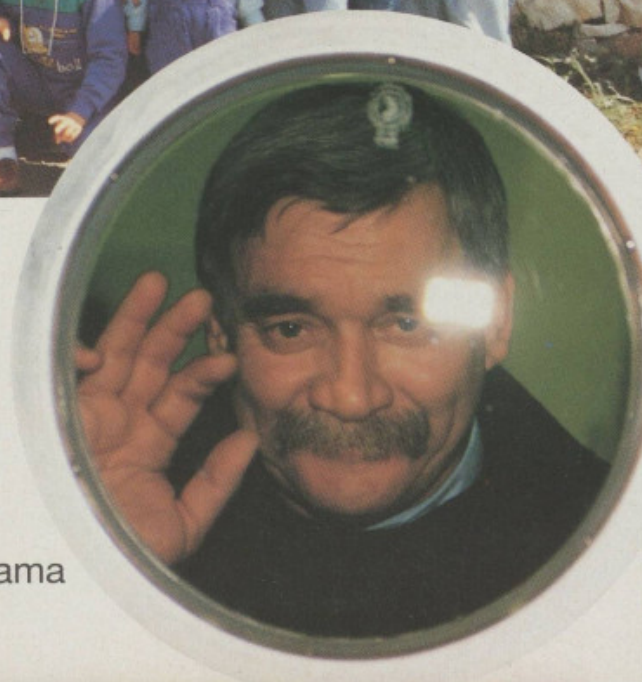
Svećenik s prve vatrene linije

Kum dr. Žarko Domljan

Tajči i „sretni grijeh“

Fra Ćiro – hrvatski don Camillo

Srbi vode turiste po vukovarskim ruševinama

DOPISI

U ovoj rubrici objavljujemo različite aktualne dopise čitatelja, ne usvajajući time njihove stavove.

„Ne proizvoditi neprijatelje“!

Pod tim naslovom javio se u prošlom broju T. Lerotić. Ima pravo, ali ipak treba znati odakle koji politički vjetar puše. Da ne bismo i dalje trpjeli bolna razočaranja kakva je doživio i doživljava hrvatski narod i drugi nesrpski narodi u obje republike. Ako npr. evangelici, nakon što su ondje i njihove crkve razorene i vjernici izmrcvareni, a koljač Arkan nastupa na TV kao Patrijarhov tjelohranitelj, inzistira na potpunoj, da ne kažemo pristranoj, neutralnosti, tu ipak nešto nije u redu. Koje čudo ako se nekome nametne misao da im je važnija protukatolička crkvena politika nego sudbina članova vlastite vjerske zajednice u onoj zemlji. Kad je pak riječ o pretežno negativnom stavu svjetske ljevice prema Hrvatskoj – to se provlači još od Marxa i Engelsa. Mnogo je tzv. ljevičarskih političara koji još uvijek žale za Jugoslavijom kao pokušajem „socijalizma s ljudskim likom“. Za njezinu propast okrivljuju one koje nazivaju secesionistima. Ima takvih stavova i na zelenoj ljevici. To što su austrijski zeleni

načas prevladali svoj dvosmisleni stav prema Hrvatskoj, treba zahvaliti Gradišćanskim Hrvaticama (M. Grandić, T. Stojšić, M. Petrović), ali su ubrzo izabrali za državnog predsjedničkog kandidata R. Jungka koji je bio ljuti protivnik priznavanja Hrvatske. Lijepo je to što su SPD i Zeleni „za javno glasovanje strana...“, no to ne mora biti znak uzvišene etike, istaknutog stranačkog poštenja, nego dobar način za predobivanje tih novih glasača. Nitko pametan ne poriče zasluge DGB-a i sličnih sindikalnih saveza na Zapadu, ali i tu je nastala neka čudna konstelacija privlačenja i odbojnosti koja je dovela do nesrazmjernog učešća i apstinencije Srba i Hrvata u njima – na štetu Hrvata. Lerotić pak ima posve pravo kad upozorava da bismo morali biti mnogo osjetljiviji u odnosu prema Židovima. Premda i među njima ima takvih kao što je i Klara Mandić iz Srpsko-jevrejskog društva – u koje je ona privukla i zloglasnog kapetana Dragana, ipak među njima prevladavaju ljudi kao što su Porges, Montiljo i slični. I nije mala stvar priznanje od strane Izraela. Premda je na mjestu želja ne pojednostavljivati i ne poopčavati političke stavove prema hrvatskim interesima na Zapadu, na mjestu je i oprez pred isprepletenom mrežom političkih odnosa na tom području.

J. Seršić, Beč

Patrijarh se neće ispričati

Hrvatski isusovac o. Drago Majić koji djeluje u Beču još je u ožujku uputio dopis srpskoj redakciji radio programa na „Deutsche Welle“. Njegove su primjedbe, nažalost, još uvijek aktualne, pa ovdje prenosimo glavninu toga dopisa. O. Drago upozorava da nitko nema pravo ono što se događa u Hrvatskoj nazivati građanskim ratom, nego je riječ o osvajačkom ratu, o okupaciji.

„Hrvatsku je Srbija napala i to brutalno, krvoločno, i potpomagala se uvezenim i domaćim četnicima. Domaći su, inače privilegirani, pravoslavni, uporno glumili ugroženost nadajući se brzoj pobjedi i diobi plijena. Dakle, hrvatski je narod krvoločno napadnut, budući da se smišljeno uništava sve što je katoličko i hrvatsko. Vidi se to iz srušenih i zapaljenih sela i gradova gdje su ljudi, često djeca i starci, zaklani i izmrcvareni. Čak u dijelovima gdje pravoslavnih nije bilo, pa se nije moglo govoriti ni o kakvoj njihovoj ugroženosti. Očito pobješnjela jugo-srbo-soldateska, koju smo tako dugo oblačili, hranili i preskupo plaćali, vrši

divljački genocid. Tako nam se zahvaljuju diljem Lijepe naše, a sada jednako obdaruju Herceg-Bosnu.

Rat se ne vodi u Republici Srbiji, nego u republikama Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini...“

U nastavku se o. Drago osvrće na izvješćivanje radio Pariza na „srpskom i hrvatskom jeziku“. U njihovoj je emisiji 11. ožujka čuo da je u prvim mjesecima rata godine 1941. od hrvatske države stradalo više od 170000 Srba. „I srpski Patrijarh govori i piše da je u Jasenovcu stradalo preko milijun Srba. Njegova Svetost ipak mora znati da je prema procjeni stručnjaka povjesničara ondje stradalo oko pedeset tisuća ljudi različitih narodnosti: Cigana, Židova, Hrvata i Srba.. Znade valjda i to da je nakon rata od srbokomunista, što u Bleiburgu, što na križnim putovima i po raznim jamama, nastradalo oko 500000 ljudi, što smo mogli čitati i u jugoslavenskim novinama još godine 1961.“

Vraćajući se spomenutom navodu o 170000 stradalih Srba u prvim mjesecima

Prvi put u povijesti Susret hrvatske katoličke mladeži iz Njemačke i domovine s velikom biblijskom olimpijadom 29.-31. svibnja 1992. u Zagrebu i Mariji Bistrici.

28. 5. – Tijelovo – dolazak u Zagreb, smještaj

29. 5. – U dvorani „Globus“ na Zagrebačkom velesajmu, početak u 14 sati; Biblijska olimpijada: pismeni dio kviza, program mladih, usmeni dio kviza, za mlade svira „Prilavo kazalište“

30. 5. – U 14 sati – u istoj dvorani kulturno-zabavni program: narodna kola, plesovi, nastupi folklornih skupina i zborova, ples – odnosno slobodno sudjelovanje u javnim programima povodom Dana državnosti.

31. 5. – Hodočašće na Mariju Bistricu, povratak

Prijavljeno je oko 200 natjecateljskih grupa

prošloga rata, o. Dragan primjećuje da je špiker istaknuo da je u ovom ratu stradalo na obje strane oko 10000 ljudi. Ne djeluje li to kao poziv četnicima da što brže namire razliku?

Zanimljiva je primjedba o. Majića kako stanoviti srpski pravoslavni svećenici po Njemačkoj vješto prepariraju i visoke katoličke crkvene predstavnike. Zarepastio se kad mu je neki dan jedan takav njemački crkveni dostojanstvenik rekao da bi hrvatski Kardinal morao moliti za oprostjenje srpski narod zbog stradanja Srba u prošlom ratu. Naš svećenik upitao je toga dostojanstvenika: „Da li bi se, po vašem mišljenju, hrvatski Kardinal morao ispričati i za ovo što se sada u Hrvatskoj događa?“ Ostao je bez odgovora. Zacijelo ni dotični prelat nije tako naivan da bi očekivao kako će se srpski Patrijarh za sve ovo ispričati Hrvatima. ■

Herausgeber: **ŽIVA KROATISCHES OBERSEELSORGEAMT IN DEUTSCHLAND**
An den Drei Steinen 42, 6000 Frankfurt/M. 50
Tel. (069) 541046, Telefax (069) 5482132
Verantwortlich: Bernardo Dukić
Redakteur: Ante Živko Kustić
Redaktionsrat: Ivo Hladek, Mato Kljajić, Stanka Vidačković, Ivek Milčec, Stjepan Maleš, Jura Planinc, Ivan Bošnjak, Maja Runje, Ana Radoš
Layout: Ljubica Markovica
Jahresbezugspreis: DM 20,- + poštarina
Bankverbindung: Konto Nr. 129072 bei der Stadtparkasse Frankfurt (BLZ 500 501 02)
Satz: Fotosatz Service Bauriedl
6082 Mörfelden-Walldorf 2
Druck: Scholl + Klug Druckerei GmbH
6082 Mörfelden-Walldorf 1

OKOM VJERE

Ne posumnjati i ne posustati!

- U Marijinu mjesecu bombe razaraju Marijina svetišta
- „Što stojte i gledate u nebo?“

U ovom Marijinu mjesecu svibnju doživljavamo razaranja Marijinih crkava po našoj domovini u obje naše republike. Svijetu je zastao dah kad su bombe pale i na Međugorje. Ako nam ne dolaze u pomoć ljudi sa zemlje, hoće li napokon bljesnuti pomoć s neba? Ali, još uvijek pomoći ni otkuda. Osim lijepih riječi, hvala Bogu: sad već i oštrijih riječi na račun zločinaca što nam razaraju domovinu i istrebljuju narod. I ti što nam ne dolaze pomagati, još uvijek traže od nas da se ne branimo. Dokle?

Ovih nam tjedana – upravo 28. svibnja – dolazi vrlo zanimljivi blagdan: Uzašašće. Zovemo ga još i Spasovo. Bio je to dan kad je Isus svoje naoko ostavio u nevolji. Nakon što je bilo sasvim očito da jest Spasitelj, da ih je zaista spasio. Bili su, naime, doživjeli neizrecivu pobjedu zajedno s njime. On je pobjedio smrt, živ živcat ustao iz groba. Time je, naravno, utjerao strah u kosti neprijateljima. Stoga su Isusovi prijatelji pomislili da su sva pitanja riješena, da je opasnost prošla. Cijelih četrdeset dana se među njima pojavljivao, s njima razgovarao, drugovao. Bilo je prekrasno. Kao lijepi san na javi. Onda ih je jednoga dana jednostavno napustio. Ostavio ih same. Istina, rekao je da će biti s njima u sve dane do svršetka svijeta, ali nevidljivo. Moraju vjerovati da je on s njima, a njega nigdje ni za lijek. Nit ga vide, nit ga čuju, nit ga mogu, kao što su bili navikli, za savjet upitati, nit ga u pomoć pozvati kad zaprijeti opasnost. A svuda oko njih stari i novi neprijatelji koji brzo shvaćaju da se Isus više ne javlja i navaljuju na njegove prijatelje, vuku ih u tamnice, tuku ih i ubijaju.

Sve su to apostoli shvatili, i strah ih je spopao čim vidješe kako je Isus iščeznuo prema nebu i više se ne vraća. Pismo bilježi da „bi na njihove oči uzdignut u zrak, i oblak ga ote očima njihovim“ (Dj 1,9). Očito su se zbunili i nisu mogli povjerovati da se neće vratiti. Stajali su tako „očiju uprtih u nebo“. Onda dva nebeska glasnika stadoše uz njih i rekoše im da je dosta toga upiranja pogleda u nebo. „Što stojte i gledate u nebo?“ Istina, rekoše im još da će se Isus

vratiti, ali odmah su znali da to neće biti sada ni skoro, nego na Sudnji dan. A dotle? Dotle treba zasukati rukave i primiti se posla. Treba, dok se Isus ne vrati, promijeniti ovaj svijet, što je očito na krivo nasaden. Treba raditi i treba se boriti – znoj i krv prolijevati. Treba zapravo na sve prostore i sva vremena protegnuti – događaj njegova Križa, da bi se tako posvuda i svagda ostvarivalo i njegovo Uskrsnuće.

Za nas Hrvate, i sve koji su s nama u ovoj prevelikoj našoj nevolji, poruka je jasna. Gorka i ohrabrujuća. Gorka – jer očito nam još dugo neće biti lako. Ne možemo biti ni sasvim sigurni da je ono najgore prošlo. Ohrabrujuća – jer smo doista sigurni da ne možemo izgubiti, da je pobjeda već osigurana. Kao što je Uskrsnućem Isusovim osigurana njegova pobjeda bez obzira što i nakon toga u svijetu djeluju sile zla. Posebno je za nas važna poruka da ne očekujemo čudesnu pomoć s neba. Bog nam sigurno pomaže dajući nam snage i pameti, nama i onima koji nam dobro žele, ali obično ne čini vidljiva čudesa. Mi mjesto toga moramo biti čuderno jaki i hrabri, mudri i složni. Možemo, jer nas Duh jača iznutra! Što nam je teže, to više moramo vjerovati u smisao onoga za što se borimo, u vrijednost žrtava koje podnosimo na putu oslobođenja. I ne smijemo se dati zbnuti sumnjama i kojekakvim glasinama. Primjećuje se da ima ljudi koji šire sumnje i nesigurnost koja naše sunarodnjake odvraća od žrtvovanja i darivanja za ugroženu Hrvatsku. Znamo da svuda ima pogrešaka, i u ljudima i u propisima, ali iznad svega je važno da naši prognanici i naši branitelji ne budu bez hrane i lijekova ni bez sredstava za obranu. Tko misli da zna bolje domovinu braniti i hraniti, neka to pokaže djelom, a ne širenjem sumnje i odvrćanjem od pomaganja.

Isus će sigurno doći u pravi čas. I Marija će u pravi čas pokazati izvanrednu skrb za narod koji je slijedi. Naš narod bit će sigurno slobodan i svoj u obje republike. Ali zato smo dužni sve izdržati. Ne posumnjati i ne posustati.

Urednik

† fra Toma Goreta

Hrvatski dušobrižnik u Berlinu naglo je preminuo 8. svibnja od srčanog udara. Prvi udar doživio je 7. svibnja ujutro, nakon čega je odmah prevezen

u bolnicu gdje je idućeg dana pred podne doživio drugi, jači, nakon koga je nastupila smrt. Njegov prerani odlazak duboko je potresao brojnu hrvatsku zajednicu u Berlinu gdje je fra Toma djelovao od ljeta prošle godine.

Tomislav Goreta bio je rođen 9. ožujka 1953. u mjestu Kadina Glavica kraj Drniša od oca Petra i majke Anđelke rodene Čulina. Školovao se je u Siveriću, Sinju, Makarskoj i Zagrebu. Odlučivši se za redovnički život, novicijant je obavio na Visovcu. Zareden je za svećenika godine 1981. te je odmah imenovan kapelanom u župi „Gospa van grada“ u Šibeniku, a zatim i župnikom Bilica. Od 1982. pet je godina bio kapelanom u župi Gospe Lurdske u Zagrebu. 1987. premješten je za župnika župe sv. Ante na Šubićevcu u Šibeniku, a u srpnju 1991. imenovan je dušobrižnikom u Hrvatskoj katoličkoj misiji Berlin.

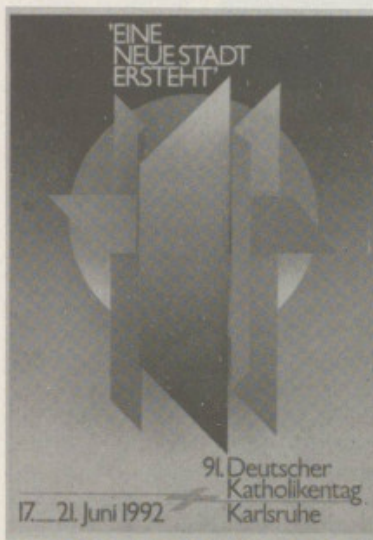
Pokojnikovo tijelo prevezeno je u domovinu i pokopano u Šibeniku. Počivao u miru Božjem!

Berlinska zajednica oprostila se od fra Tome sprovedim obredom u utorak 12. svibnja. Zadušnu koncelebriranu euharistiju predvodio je fra Bernardo Dukić uz sudjelovanje visokih predstavnika njemačke Crkve i više hrvatskih svećenika. Pokojniku su odali počast i istaknuti predstavnici berlinskih vlasti. Nakon toga je tijelo preminuloga franjeva prevezeno u domovinu, gdje je u petak 15. svibnja pokopano u tamošnju franjevačku grobnicu. U tamošnjim sprovednim svečanstima pokojnikovu uspomenu počastili su brojni svećenici, redovnici, redovnice i vjernici, predvođeni šibenskim biskupom dr. Srećkom Badurinom i provincijalom franjevačke Provincije Presvetoga Otkupitelja u Splitu dr. fra Pavlom Žmirom.

Počivao u miru Božjem!

Hrvati na njemačkom katoličkom kongresu

● Kardinal Franjo Kuharić predvodi slavlje u petak 19. lipnja

Njemački katolički kongres („Katholikentag“), koji upriličuje Centralni komitet njemačkih katolika („ZdK“) iz Bonna svake dvije godine, održava se ove godine u Karlsruhe-u, inače gradu Njemačkog ustavnog suda, u pokrajini Baden-Württemberg. Ta velemanifestacija njemačkih katoličkih laika u zajednici s njemačkim

crkvenim institucijama daje i ovdašnjim katolicima drugih materinskih jezika mogućnost aktivnog sudjelovanja i predstavljanja. U svezi s mjesnom hrvatskom katoličkom zajednicom Hrvati će se na Kongresu predstaviti u **četvrtak**, na Tjelovu, zajedno sa španjolskim vjernicima, u crkvi Sankt Michael. Jedan od uglednih uzvanika kongresa jest i naš kardinal Franjo Kuharić, koji će predvoditi njemačko-hrvatsko euharistijsko slavlje u **petak**, 19. lipnja, u 10 sati na velikom trgu ispred Karlsburga, u gradskom predjelu Durlach. Očekuje se sudjelovanje od oko 3000 osoba, budući da će zbog kongresa za veliki broj poduzeća važiti slobodan, neradni dan. Na toj misi za mir i „protiv rata u Europi“ sudjelovat će i hrvatski ratni ranjenici te majke i djeca prognanika. U **subotu** će na misi za žene, u 14 sati, na „Festplatz-u“, sudjelovati i Hrvatice s molitvom zajednice na hrvatskom. Kardinal Kuharić će sudjelovati i na hodočašću iz Karlsruhea u stari, dvotisućljetni, grad Speyer, i to u petak, od 13.30 sati, a u subotu će imati svoj prilog na jednom od brojnih foruma, pod naslovom „Crkva u Europi – susret Istoka i Zapada“. Predviđen je i informativni štand hrvatske katoličke zajednice, no detalji o tome još ni su poznati uredništvu. Informacije daje poslovni ured Kongresa, u Lammstrasse 16, tel. 0721-16000. I.S.

BEČ

„Međugorsko svjetlo za Hrvatsku“

Nakon što je je u rujnu prošle godine bečko „Molitveno djelo Međugorje“ pokrenulo „pomoć za žrtve u Hrvatskoj“ i izvješće „Svjetlost Marijinu“ (Licht Mariens), sada pokreće i „pomoć za žrtve u Republici Hrvatskoj i Republici Bosni i Hercegovini. Dosad su u domovinu upućeni brojni transporti pomoći, financirani su također transporti drugih organizacija i osoba – za sve je to potrošeno 4,365.060,- šilinga.

U najnovije doba od početka prosinca do kraja ožujka za pomoć ugroženima u domovini potrošeno je 2,224.804,- šilinga. Uglavnom je riječ o bolničkim potrepštinama i uređajima. Split je dobio operacijski aparat „Elektrotom“ 390 s priborom, u Vinkovce i Zadar poslano je 13 kovčega za prvu pomoć, a u Zadar još aparat za umjetno disanje EV-80. Dragocjeni antibiotici, analgetici i anestetici slani su u Dubrovnik, Đakovo, Zagreb, Split, Opatiju, Novu Gradišku i Međugorje te za potrebe hrvatskih izbjeglica u Beču. Živežne namirnice u znatnim količinama darovane prognanicima u Zagrebu, Unešiću, na Krku, u Sinju i drugdje. Prognanici iz Dalmatinske Zagore dobili su 1000 pokrivača. Dječja hrana i pelene poslana je u Đakovo i Sinj. Osim toga je Molitveno djelo Međugorje tijekom tih mjeseci u Hrvatsku poslalo više od 280 kubičnih metara probrane i nove odjeće, obuće i pokrivača što je podijeljeno preko Obiteljskog centra u Zagrebu i u Slavonskom brodu. S.

WAIBLINGEN

Stvarnost je strašnija

Morawitzky i Vidačević

Voditelj Caritasa u Kotaru Rems-Murr Dieter Morawitzky je u pratnji hrvatskog Caritasova socijalnog radnika u Waiblingenu

početkom travnja pohodio Zagreb i Karlovac. Središnjem Caritasu naše biskupske konferencije u Zagrebu uručili su pun kombi lijekova i drugih zdravstvenih potrepština. U Karlovcu ih je tamošnji gvardijan fra Vlado Mustač upoznao s djelovanjem tamšnjeg Caritasa koji skrbi za 8000 prognanika. Tom su Caritasu darovali 3500 DM. Kako je zbog nazočnosti europskih promatrača u to doba vladalo primirje, gosti su s gvardijanom obišli ruševine u Turnju i razgovarali s braniteljima na borbenim položajima.

U Zagrebu su sestrama karmeličankama na Vrhovcu darovali 2000 DM, a samostanu u Remetama 1500 DM. Morawitzkog se posebno dojmila odlučnost prognanika da se što prije vrate na svoja razrušena ognjišta. Na povratku u Waiblingen rekao je da je ono što je vidio i doživio mnogo strašniji i teže nego li se prikazuje na malim ekranima, i da se Caritas mora još više zauzimati.

Caritas u Rems-Murru ima svoj bankovni račun 320340 (BLZ 60250010) kod Kreissparkasse Waiblingen – „Hilfe für Kroatien“.

Mirko Vidačević

DARMSTADT

Ništa bez Biblije

U Darmstadtu su sasvim ozbiljno shvatili „Godinu s Biblijom“. Voditelj misije fra Nediljko sa suradnicama s. Boženom i s. Vitalijom trude se ne samo da liturgijski čitači razumiju što čitaju i da propovijedi i vjeronauk budu nadahnuti Svetim Pismom. Priredili su posebne biblijske večeri za bračne parove te za mladiće i djevojke. Biblijski nauk o muškarcu i ženi o čovječnosti i nečovještvu u bračnom životu tijekom tri dana od 3. do 5. travnja razvijao je sa zainteresiranima don Živko Kustić, a mlade je uvodio u biblijsko poimanje života fra Božo Ančić 10. i 11. travnja. ■

TELEFONOM IZ SARAJEVA

Vapaj sarajevskog nadbiskupa

Hoće li biti prekasno za hrvatski narod?

Prvog svibnja uspjeli smo telefonski razgovarati s nadbiskupom metropolitom Vrhbosanskim mons. **Vinkom Puljićem**. Tada još nismo znali da će već sutradan sve veze sa Sarajevom biti prekinute, i da će okupatorska srbovojska počinuti u novijoj povijesti nečuveni zločin otmice zakonitog predsjednika suverene države Bosne i Hercegovine. U nadbiskupovu se pak glasu osjećalo da je svjestan kako im vrijeme izmiče i odlučan do kraja u ime Crkve svjedočiti za svoj narod, govoriti istinu dok je još barem netko u svijetu može čuti. Rekao nam je:

„Jučer sam govorio na tiskovnoj konferenciji u organizaciji BiH-presa. Istaknuo sam kako je u Zagrebu 27. do 29. travnja održana konferencija katoličkih biskupa iz svih krajeva bivše Jugoslavije, a nas tri biskupa iz Herceg-Bosne nismo mogli sudjelovati. Zatim sam izložio stradanja katolika u ovoj republici. Počelo je s Ravnim koje je sa zemljom sravnjeno, nastavljeno u Bosanskoj Gradiški gdje su premlatili župnika, nastavilo se s terorom nad hrvatskim katolicima u Bosanskoj Krajini i istočnoj Hercegovini – da bi se onda nasilje prenijelo i na zapadnu Hercegovinu, Kupres, Livno i Posavinu.

Zvonimir Matijević župnik u Glamoču, već se danima nalazi u kninskom zatvoru. Isprebijali su ga i uhitili samo zato što je hrvatski svećenik. Saznajemo da mu je stradao grudni koš, da su mu stučene kosti ruku. Nalazi se, kažu, u intenzivnoj njezi. Već ga danima želimo zamijeniti, ali se tome protivi general Mladić. Tijekom posljednjih mjesec dana ispražnjeno je 30 župa sarajevske nadbiskupije. Na Kupreškoj visoravni tri župe, zatim cijela Posavina: Bijelo Brdo, Bosanski Brod, Sijekovac, Novo Selo, Derventa, Srčanica, Cer, Bosanski Šamac, Odžak, Pećnik, Hrvatska Tišina – i tako redom sve do Brčkog. Na Plehanu je teže stradao Franjevački samostan. Neizvjesna je sudbina franjevca župnika u Hrvatskoj Tišini. Već dva dana ne javlja se na telefon, i nitko ne zna gdje je. U teškoj opasnosti bio je župnik iz Bosanskog Šamca. Opljačkali su ga, automobil mu oteali – ali se ipak živ izvukao.

Među časnim sestrama nisu zabilježene osobne žrtve, ali jesu pljačke. I zastrašivanja. Pogotovo u Bosanskom Aleksandrevcu i Novoj Topoli u banja-

lučkoj biskupiji. U Bijelom Polju kod Mostara kuća časnih sestara je dijelom spaljena. Stradao je i dom starih svećenika, ali oni su navrijeme premješteni u Split. U BiH bilježimo 32 ratna žarišta, mjesta gdje se vode oštre borbe. Mi smo u Sarajevu već 25 dana blokirani. Niti možemo kamo izaći, niti nam se išta može dostaviti.

S hranom je sve teže. Jedva se preživljava. Narod gladuje. I mi u kući uveli smo najstrožu štednju hrane. Bogoslove smo najvećim dijelom pustili da se razidu, jer treba se bojati i za puko preživljavanje. Razišli su se i franjevački bogoslovi s Nedarića. Sjemeništarci iz Visokog prebačeni su na drugo mjesto, u Dalmaciju.

Na naše pitanje o stavu najviših crkvenih predstavnika glede moguće podjele Bosne i Hercegovine nadbiskup je odgovorio:

„Što se tiče unutrašnjeg uređenja Republike, neka bude kako se odgovorni dogovore, ali Republika treba ostati cijela i suverena država. Kantonizacija je pitanje unutrašnjeg uređenja. Hrvati trebaju biti državotvorni element ne samo u zapadnoj Hercegovini, nego u cijeloj Republici Bosni i Hercegovini.“

Malo nakon razgovora nadbiskup Puljić dostavio nam je telefaksom svoju „Molbu svijetu da zaustavi genocid“. Osim onoga što nam je maločas rekao u tom dokumentu, potresnom vapaju katoličkog metropolita kojemu svaki trenutak u Sarajevu može biti posljednji, mons. Puljić iznosi podatke o mnogim ubijenim i ranjenim, o prometnoj i informativnoj blokadi Sarajeva. Završava ovako:

„Pred divljinom koja nas melje dižemo svoj glas vapijućeg u pustinji i molimo svjetsku javnost da zaustavi ovo nasilje i uništavanje, dok ne bude prekasno. Srboarmija radi tolike zločine, jer je skoro nitko iz svijeta ne prijeći u tome, pa osjeća da to može i smije činiti. Ukoliko ne budu uskoro spriječeni, bit će sigurno prekasno za hrvatski narod na ovim prostorima, a najvjerojatnije i za Muslimane.

U ime tolike prolivene nevine krvi, u ime mučeničkog naroda vapijem da nam pomognete u našoj nemoći pred naoružanim agresorom koji gazi pred sobom sve što nije njegovo.

Svima koji porade na pomoći mome narodu i stanu u obranu njegovim elementarnih prava, ponajprije prava na život u slobodi, iskazujem svoju iskrenu zahvalnost i zazivam Božji blagoslov.“

Pred sam završetak uređivanja ovoga „Žive zajednice“ dobili smo vijest da je u srijedu 6. svibnja biskupska kuća u Mostaru više puta pogođena i da je onda cijela izgorjela. Zacijelo su u njoj izgorjeli i dokumenti neprocjenjive vrijednosti. Neprijatelj svjesno uništava sve dokaze hrvatske i katoličke nazočnosti na tim prostorima. Mostarski biskup javio se u Rim iz Splita, a koliko je dosad poznato nije tom prilikom stradao ni itko od njegovih svećenika.

STUTT GART

„Plavi Božić“ nakon Uskrsa

Proslavljeni hrvatski glumci **Boris Dvornik** i **Ilija Zovko** su u ponedjeljak 27. travnja u prepunoj misijskoj dvorani HKM Stuttgart izveli dramski igrokaz „Plavi Božić“. Tekst je napisao suvremeni hrvatski dramatičar **Nino Škrabe**. To je jednosatni put u potragu za temeljnim ljudskim vrijednostima, koji ne nudi rješenje svakom osobnom traženju, ali daje dragocjene putokaze. Djelo izrasta u ispovijed, ne samo dramsku nego i pravu duhovnu, nakon koje slijedi opraštanje i početak novog života.

M. Vukman

BEOGRAD-VUKOVAR

Vlastiti zločini kao turistička atrakcija

Novine „Frankfurter Allgemeine Zeitung“ – poznate po vrlo kritičnoj provjeri svih podataka koje objavljuju – donijele su u utorak 5. svibnja potresni članak pod naslovom „Sightseeing“ im zerstörten Kroatien. Uredništvo je došlo do tisknog programa beogradskog turističkog biroa koji poziva inozemne turiste na razgledanje ratom uništenih mjesta u istočnoj Slavoniji. Premda je svjetska javnost i preko vlastitih televizijskih i novinskih izvjestitelja mjesecima pratila bezočno srpsko razaranje Vukovara, sad ta srpska poduzeća žele zaraditi novac pokazujući strancima te ruševine kao da su to Hrvati razorili njihovu kulturnu baštinu. U tom turističkom programu – koji je, kako saznajemo, tiskan na engleskom jeziku, doslovno stoji:

„Polazak s parkirališta beogradskog hotela Metropol u 8 sati, dolazak u Vukovar u 10 sati. Razgledanje Vukovara, grada koji svojim spomenicima predstavlja kulturno i duhovno blago ovoga dijela naše zemlje. Srušene barokne crkve (pravoslavna i katolička), dvorac grofova Elza, stara gradska jezgra. Obilazak prolazi uz uporište Jastreba, jednog od najpoznatijih ustaških boraca. Osim opustošenih spomenika kulture pohodit ćete

i razorena industrijska postrojena Vutex i Borovo kao i sela Borovo, Borovo Selo i Mitnicu. Proći ćete i mjestom istrebljivanja Srba u 2. svjetskom ratu, spomenparkom Dudik. Putovanje završava u turističkom rezervatu Vučedolu. Iz sigurnosnih razloga putovanje je moguće samo autobusom (zabranjeno je napuštati autobus).“

Beogradska turistička poduzeća vode strance na razgledanje srušenoga Vukovara kao da je to spomenik srpskih stradanja

U nastavku je riječ o cijeni i prehrani, također o pohodu Sotinu, Tovarniku i Šidu. Naravno da nema spomena o zajedničkoj masovnoj grobnici zaklanih Hrvata i okuženih svinja u Tovarniku.

Smatrajući da sam prijevod prospekta dovoljno govori, ozbiljne njemačke novine ne upuštaju se u komentiranje, čak ni u zgražanje, no ipak smatraju potrebnim možebitnim zaboravljivim čitateljima pomoći objektivnom informacijom:

„Grad Vukovar osvojila je srpska vojska 18. studenog (1991.) u svom osvajačkom

ratu protiv Hrvatske nakon 87 dana topovske i raketne paljbe. Dosad neutvrđeni broj Hrvata, civila i vojnika je tom paljbom umoren ili su ih nakon pada grada poubijali srpski osvajači. Srbija se obvezala Vijeću sigurnosti UN da će svoju vojsku do 15. travnja 1992. povući iz svih okupiranih dijelova Hrvatske.“

Urednici FAZ-a zacijelo dobro poznaju svoje čitatelje te znaju da će upravo takav objektivno hladan prikaz tog nečuvenog turističkog pothvata na njih ozbiljno djelovati. No, slučaj bi trebalo glasnije i izrazitije razglasiti širom svijeta. Doista se nikad i nigdje nije dogodilo da zločinac od vlastitog zločina pravi turističku atrakciju da tude spomenike koje je sam razorio za novac pokazuje naivnim strancima kao da su to njegovi spomenici koje da su razorili krvožedni njegovi neprijatelji, u ovom slučaju Hrvati koje naziva ustašama. Ipak se osigurava, zabranjujući turistima da izidu iz autobusa i možda izbliza vide i fotografiraju očite tragove stoljetnog življenja pobijenih i u masovne grobnice bagerima zatrpanih Hrvata, Mađara, i drugih dojučerašnjih žitelja tih gradova. A novac od te turističke zarade novi bi gospodari uložili u privredni razvoj i obnovu tih „svojih krajeva“.

Taj turistički pothvat okupatora ostat će zabilježen kao jedinstvena nastranost u povijesti svjetskoga turizma. A Hrvati zajedno sa svjetskom javnošću bilježe da se okupatorska vojska nije povukla 15. travnja.

K.

BIELEFELD

Istina o bezumnoj mržnji

Bielefeldski dnevnik „Westfalenblatt“ je 27. travnja istaknutim člankom i fotografijom obilježio hrvatski skup prethodnog dana u Winfriedhausu. Na poticaj tamošnjeg hrvatskog dušobrižnika **Slavka Rake** i **Katarine Klawa** iz Gütersloha iz Zagreba su došli dobri poznavaoči prilika u Bosni i Hercegovini **Marijan Bušić** i **Blago Jurčić** da pruže nazočnima što točnije izviješće. Orisavši ratne strahote, vojna zlodjela, nedostatak hrane i patnje prognanika – sve s točnim i provjerenim

podacima – Jurčić je upozorio da pomoć mora biti brza, odlučna i izdašna. Bušić je pak vrlo uvjerljivo prikazao kako je ponašanje srpskih agresora plod „mržnje onkraj svakog razuma“. Oni hoće s okupiranih područja ukloniti sve koji nisu Srbi, ali treba čvrsto vjerovati da im to ne može uspjeti.

Dobivši širok odjek u njemačkoj javnosti, taj je skup pokazao da svijet doista više nije podložan samo srpskoj propagandi. Hrvatski pak vjernici toga kraja ne posustaju u pomaganju ugroženoj domovini. Uskrslih dana sabrali su 10000 DM za hranu izbjeglicama iz Herceg-Bosne, 26. travnja na prigodnom skupu 22000 DM za potrebe u Herceg-Bosni. Vjernici iz Paderborna dali su 8000 DM za bolnički auto na dar dječjoj bolnici na Goljaku u Zagrebu.

Sprečeni: über die Lage in Bosnien-Herzegowina: Marijan Bušić, Blago Jurčić, Katarina Klawa, Slavko Rake, Marijan Bušić, Blago Jurčić und sein Team.

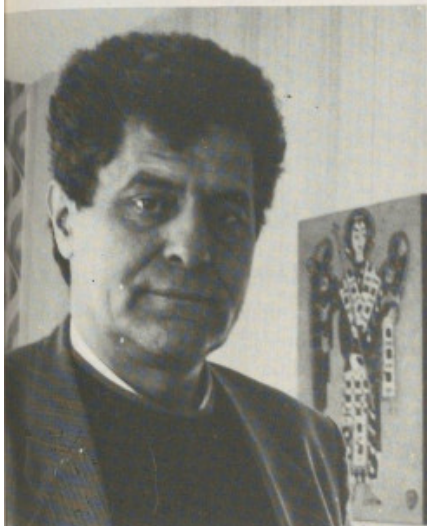
Felix

Vjesnik, 6.3.1992.

AKTUALNI RAZGOVOR

Po prvi put nakon što je pošao u domovinu na novu dužnost pohodio nas je u uredništvu prvi glavni urednik „Žive zajednice“ **fra Ignacije Vugdelija**. Saznali smo da nije samo župnik kod Gospe od Zdravlja u Splitu, nego da vrši još nekoliko crkvenih službi. Zamolili smo ga da nam to sam ispričaja.

Vojni kapelan bez čina

„Odlukom splitskog nadbiskupa mons. Ante Jurića dodijeljen sam kao vojni kapelan hrvatskoj vojsci, 2. bojni 4. brigade. Pohadam naše borce, sve do na samu vatrenu liniju. Treba s njima razgovarati o raznim njihovim problemima, naravno i religioznim potrebama. Za one koji žele priređujemo slavljenje sakramenta ispovijedi, a gdje je moguće zajedno slavimo i euharistiju.“

Na naše pitanje koliko duša tako nosi na duši – fra Ignacije odgovara:

„Moram brinuti za nekoliko stotina mladića. Među tim vojnicima ima 10–15% nekrštenih. To je razmjerno malo u odnosu na opći prosjek nekrštenih među našim mladima te dobi. Nije čudo, jer to su skoro sve Sinjani, narod što raste pred očima Gospe Sinjske.“

Većina tih mladića nosi i krunice oko vrata. Ja sam inače prema tome kritičan, ali vidim da im to mnogo znači kao znak zaštite i da to treba poštivati. Ipak ima osvjedočenijih vjernika koji svoju kunicu radije nose u džepu. Ti mladići raduju se svakom susretu sa svećenikom kao da im je došao netko najbliži. Donosimo im ljudsku riječ, radost vjere i poneki mali dar, cigarete i drugo što nam priskrbljuje velikodušnost osobito naših ljudi iz ino-

Franjevac iz Druge bojne

zemstva. Mi svećenici što smo dodijeljeni na službu u vojsci, zapravo smo dobrovoljci po odredbi crkvenih vlasti. U vojsci nemamo nikakva čina, niti smo ondje ikako sistematizirani. To pitanje još nije riješeno između naše države i Svete Stolice.

Vojno zapovjedništvo 4. brigade zamolilo je oca nadbiskupa da im pošalje svećenike, i on nas je poslao.“

Vjeroučitelj bez plaće

O svom djelovanju školskog vjeroučitelja fra Ignacije nam je sasvim kratko rekao: „Predajem vjeronauk na gimnaziji i umjetničkoj školi, svega 6 sati tjedno. Vjeronauk je u školama izborni predmet. Tko ga izabere, dužan je dolaziti na sate, a ocjena ulazi u svjedodžbu. U školi gdje ja radim za vjeronauk se prijavilo oko 33% učenika. Ima i nekrštenih koji su izabrali vjeronauk, a ima mnogo krštenih koji ga nisu upisali.“

Iz osobnog iskustva držim da je vjeronauk uveden u škole na brzinu, nedomišljeno. Razmjerno je mnogo vjeroučitelja laika koji su završili samo kratke tečajeve. Crkveno poslanje im zamjenjuje kvalifikaciju, a plaće se, već

prema broju sati, kreću na razini nastavnčkih plaća. Što se mene tiče, nisam htio primiti plaću za vjeronaučnu službu. Što bi na to ime došlo, neka podijele drugim prosvjetnim radnicima.“

Hranitelj sirotinje

U župi Gospe od Zdravlja djeluje vrlo zauzeti Caritas. Fra Ignacije mu je tajnik.

„Kao tajnik Caritasa imam mnogo posla s prognanicima, ali više je bijede među splitskim starosjediocima koji su ostali bez posla. Mnogi od njih nemaju čime platiti najosnovnije životne troškove, a kad se pomoć dijeli, prognanici imaju pred njima prednost. Prosječno dnevno nahranimo 200–300 obitelji. Hrana nam uglavnom dolazi iz inozemstva. Pomažu svi kolege franjevci što djeluju u Njemačkoj i drugdje po svijetu sa svojim vjerničkim zajednicama, a posebno se ističe fra Bone Prcela iz dalekog San Josea u Californiji.“

Na kraju je fra Ignacije posebno istaknuo duboko evanđeoski stav splitskoga nadbiskupa koji je svojim svećenicima rekao da im je pomaganje ugroženim ljudima prva dužnost ispred svih svećeničkih crkvenih obaveza. ■

Najtežnje povezani s rodnom zemljom i narodom, sinjski borci ne žele neprijatelje ubijati, ali ih moraju i u krvi odbijati da bi sačuvali rod i dom.

Foto: Stjepan Maleš

S malim Vukovarcima u Omišu

(Uz fotografiju na omotu)

Kad stigoh nadomak Rijeke, u brizi da li ću moći na trajekt za Split, sve moje misli i osjećaji prolomiše se u suzu kad ugledah plavo, beskrajno more i čisti nebeski svod iznad sebe. Pomislih kako je od svega najveće bogatstvo MIR i sjetih se Kristovih riječi nakon uskrsnuća: „Mir vama!“

Stiže trajekt iz Splita i na njemu mnoštvo žena i djece svih uzrasta. Za trenutak sam se našla među njima i saznala da su iz Rame i Prozora u Bosni, pobjegli pred četnicima. Neki ostaju u Rijeci, a neki će dalje do Zagreba. Jedno maleno dijete plače i ište od majke mlijeko... Uši mi i oči porasle a srce se stisnulo jer se u maloj torbi našlo samo nekoliko žvakaćih guma i nešto sitnog novca... Bože, uskrati nam ove prizore, skрати dane naših stradanja! Doputovala sam u Split i put me dalje vodio kroz Omiš, do hotela „Ruskamen“. Tamo se nalazi oko devedesetero djece i žena iz Vukovara. Tu su od jeseni 1991. g. smješteni. Očevi su ostali u borbi, neki su poginuli, neki su u zarobljeništvu, a pokoji je trenutno došao na kraći posjet obitelji. Nekolicina je odselila u Zagreb a upravo se rješava stambeni prostor za jednu četveročlanu obitelj koja je ostala bez oca. Ima djece koja su bez oba roditelja.

Među njima su i tri do godine dana, a najmlađem je deset dana, čija je majka zadnjim dahom stigla iz Mostara.

Školu pohađaju u Omišu.

Rublje peru svakom sebi, ručno. Imaju tri stroja za pranje ali su neispravni!?

Voditeljica zbijega je gospoda Tereza Rubić-Roguž.

Kaže da da su sa smještajem i opskrbom zadovoljni. Pomažu im ljudi pojedinačno i preko Karitasa. Petnaest majki se uključilo dobrovoljno u rad Karitasa. Za Božić su dobili kolače i odjeću kao i drugu pomoć iz Njemačke.

Don Ljubo vodi Karitas u Omišu i misli i na njihove potrebe. Dode im posjet i iz okolnih škola. Imali su i priredbu, šarali su i pisanice za Uskrs.

Ljudi su ih ovdje srdačno prihvatili, ali sve veća neimaština i njih pogađa, pa im sve manje mogu pomoći.

Svakidašnje brige su pelene, prašak za pranje i druge higijenske potrepštine. Situacija je svakim danom sve teža zbog pridolaska prognanika iz Bosne i Hercegovine, pa će se i obroci morati preskavati.

Pitam djecu, što je trenutno njihova želja. Neki žele „patike“, bočicu i dudicu za igranje, a svi žele vratiti se u Vukovar. Oni znaju da više nema njihove kuće i da je sve porušeno... Lijepo je ovdje uz more, ali vlastiti zavičaj i provedeno djetinjstvo u Vukovaru je draže.

Starija djeca su ozbiljna i šutljivija. Rado bi zaigrali nogomet, ali su problem „patike“, jer se brzo u kamenjaru poderu, a oni su naučili na ravnici.

Ne traže, ne mole, nose strpljivo svoje progonstvo...

Oni koji su tu bili rado su se slikali i pitali kada ću opet doći u posjet. Rekla sam: u srpnju.

U Splitu je osnovan klub „Prijatelji Vukovara“ u hotelu Split. Učenici hrvatske dopunske škole iz Fellbacha, Winnendena i Schorndorfa skupljali su svoj džeparac pa su za Božić i sada za Uskrs obradovali svoje vršnjake slatkišima, igračkama i školskim priborom. Tako smo oni i ja postali prijatelji Vukovarcana.

Oprostila sam se ovaj put od njih s osjećajem krivnje i bespomoćnosti kod toliko potrebnih sitnica koje im nisam mogla ponijeti. Štovani čitatelji „Žive zajednice“, priključite se prijateljima Vukovara, učinite radost ovoj djeci svojim posjetom i komadićem čokolade – ako vas put nanese preko Omiša.

Njihov adresa je:

Prognanici iz Vukovara
Gosp. Tereza Rubić-Roguž
hotel „Ruskamen“, 58310 OMIŠ

Nada Anđelka Eremut,
Winnenden, nastavnica

Glasovita žena ne mari za modu

Vrlo poznati američki špiker Johnny Carson je nedavno – javlja Weltbild od 3. travnja ove godine – u jednoj TV-emisiji pokušao izazvati glasovitu Majku Tereziju upozoravajući da ju je modni kritičar Blackwell ubrojio među 10 najlošije odjevenih žena na svijetu. Blackwell se nije šalio – on to svake godine vrlo stručno radi. Ni Majka Terezija se ne šali i uopće se nije uvrijedila. Rekla je da ima pametnijeg posla nego brinuti se za izgled svoje odjeće. Kažu da to njoj i nije teško kad i bez toga spada među najglasovitije žene na svijetu. Premda joj je 81 godina, dobitnica Nobelove nagrade za mir i utemeljiteljica Družbe misionarki ljubavi vješto vodi poslove svoje Družbe na cijelom svijetu. Rođena Albanka iz Skopja doživjela je napokon radost da može kuće svojih sestara otvarati i u Albaniji. Što se odijevanja tiče, duboko je uvjerena da odjeća mora biti praktična, jednostavna i jeftina. Kad u europskim zimama nije dosta indijski sari, nju ne muči pitanje slaganja stilova kad preko njega obuče vuneni demper ili kaput bilo koje boje i kroja. ■

Prazne ruke

*Govorila sam,
a ljudi su se suprotstavljali
pitajući zbog čega govorim.
Šutjela sam,
a oni su se suprotstavljali
pitajući zbog čega šutim.
Slijedila sam tok svojih misli,
no oni mi nisu htjeli (ili nisu mogli)
vjerovati.*

*I na kraju ostadoh praznih ruku,
na rubu svog znanja,
ne znajući da li su nejasne moje riječi,
da li je čudan ovaj svijet,
ili su pak čudni ljudi u njemu.*

*Nisam znala što mi je činiti:
vjerovati ljudima ili sebi,
jer za razlog mi ne rekoše ništa –*

I, ponovno ostadoh praznih ruku.

– dd –

TURNEJA KONCERTA „ZA KIJEO“

Pjesma suzom suzu briše

„Malo selo Kijevo čijim su imenom označeni ovi koncerti, nalazi se na glavnoj cesti Sinj-Knin nedaleko od Vrlike. Prije drugog svjetskog rata to drevno selo brojilo je 4000 duša, a prije ovoga zločinačkog napada na Hrvatsku u selu ih je bilo samo 1000, da bi u kolovozu prošle godine pred zrakoplovima, minama i projektilima srpsko-vojničko-četničkih hordi i oni napustili svoj kraj ispod Dinare planine i potražili sklonište na jadranskim žalima. Kijevo je tako postalo simbol stradanja cijele jedne nacije, ono je sinonim za sva poharana i popaljena ognjišta – od Vukovara i Osijeka do Dubrovnika pa preko Mostara, Širokog Brijega, Livna, Kupresa, Tomislavgrada, Gospića, Bosanskog Broda do Dervente.

Iako, razoreno, Kijevo je nerazorivo, neuništivo kao i Hrvatska. Cijela je Hrvatska Kijevo. Zato: svi za Kijevo, svi za Hrvatsku!“

američka pjevačica iz Virginije koja je udajom postala Bakić, Splićanka i zaljubljenica u Hrvatsku, te je Splićani zovu „naša američka snaha“, pjevala je „To je moja zemlja“, „Daleko je biser mora“, „Zemljo moja“, zatim pjesme svoga zavičaja. Glumac Ilija Zovko, Imočanin, izvanrednim je recitacijama i humoriističkim prilozima povezivao nastupe pjevača u jednu cjelinu. Fra Stipica Grgat, pjevač u franjevačkoj halji, nije stršio nego je u potpunosti taj krug splitskih umjetnika. Pjevao je „Ave Maria“, „Neka Bog te čuva, Croatia“ i druge.

U drugom dijelu programa pjevač Ratko Kožul vodio je sve okupljene u zajedničko pjevanje najdražih pjesama suvremenog hrvatskog buđenja. Zorica Kondža nastupila je u naročitoj haljini boje staroga zlata, trudničkoga kroja, a fra Ignacije je pozdravio činjenicu da ta proslavljena pjevačica iz njegova rodnog Otoka kraj

Glumac Ilija Zovko

ja. Voditelj misije **fra Marinko** posebno je pozdravio nazočnog predsjednika Sabora Republike Hrvatske **dr. Žarka Domljana**, a on je posebno istaknuo prijateljstvo Zagreba i pokrajine Baden-Württemberga. On se je i našao u Stuttgartu kao uzvanik na proslavi ujedinjenja te pokrajine 24. i 25. travnja. Predsjednik Domljan posebno je izrazio zahvalnost našim svećenicima i vjernicima u Njemačkoj za njihovu veliku pomoć ranjenoj domovini u sadašnjem obrambenom ratu.

Novinar „Večernjeg lista“ **Ante Matić** govorio je u ime pokrovitelja toga koncerta: „Večernjeg lista“, „Glasa koncila“ i Hrvatskog radija. Govorio je i ugledni njemački političar **dr. Franz Longin** obećavši pomoć obnovi porušene Hrvatske.

Osim gostiju iz domovine nastupili su i folklorasi HKM Stuttgart. Priredena je i bogata tombola. Čisti prihod te večeri od 25000 DM proslijeđen je Caritasu Gospe od Zdravlja u Splitu za prognanike iz Herceg-Bosne.

Tijekom tjedna isti je koncert održan u **Berlinu** 29.4. u Florahaus, u **Mainzu** 1. svibnja u Bürgerhaus i u **Düsseldorfu** 2. svibnja u Radschlägersaal. Zbog štrajka javnog saobraćaja mnogi nisu mogli doći, ali u Mainzu ipak vidjesmo punu dvoranu – oko 500 nazočnih. Ondje je zbog štrajka uprava dvorane već bila odustala, ali su popustili kad je fra Stanko upozorio da bi tako njihov štrajk pridonio umiranju Hrvata. I u Düsseldorfu se okupio lijepi broj sudionika u tom dobrotvornom djelu, da u nedjelju 3. svibnja u Frankfurtu velika dvorana BIKUZ u Höchstu opet bude puna. Prema nepotpunim podacima prihod spomenut u Stuttgartu u cjelini se utrošio. U pravi čas i nikad dovoljno, jer su u hotelima Makarskog primorja hercegbosanskim prognanicima baš tih dana bili počeli uskraćivati večeru. Tako hrvatska pjesma, što se po Njemačkoj miješa sa suzama, briše suze hrvatskih prognanika.

ak

Cynthia s članovima klapa DC i djetetom koje joj je darovalo cvijeće – u Mainzu

Tako je govorio o fra **Ignacije Vugdelija** u Stuttgartu, Berlinu, Mainzu, Düsseldorfu i Frankfurtu otvarajući hrvatske dobrotvorne koncerte pod geslom „Za Kijevo“ u organizaciji Caritasa franjevačke Provincije Presvetog Otkupitelja kojoj je sjedište u Splitu. Sav prihod tih koncerata namijenjen je za najugroženije, za žrtve rata u Bosni i Hercegovini. Nastupili su poznati umjetnici iz domovine: **Boris Dvornik**, **Oliver Dragojević**, **Cynthia Hansell-Bakić**, **Zorica Kondža**, **Klapa DC**, **Ilija Zovko**, **fra Stipica Grgat**, **Rakto Kožul** i orkestar **Joška Banova**. Režiser je bio **Ratko Glavina**.

Program tih koncerata u svih pet izvedbi bio je takav da su svi nazočni pratili sa zanimanjem i uzbuđenjem. Vranjički oktet DC pokazao je najzrelije umijeće dalmatinskih klapa. Cynthia Hansell,

Sinja, supruga nazočnoga voditelja orkestra **Joška Banova**, upravo već peti mjesec nosi svoje drugo dijete. Vidljivo teška, ali pjesmom neumorna. Oliver Dragojević pjevao je svijetu najdraže i najpoznatije pjesme svoga repertoara, a zajedno s Borisom Dvornikom njegovu „Nadalinu“. Boris je pak uz pomoć glumca Lenka, odjeven kao franjevac, prikazao šaljivi ulomak iz poznatog „Roka i Cicibele“. Pjevali su zajedno Oliver i Stipica, Oliver i Roko, Zorica i Oliver – i sa svima narod. Kad bi režiser i voditelj odjavili koncert, još bi Cynthia s oktetom pvela „Zemljo moja“, a onda svi zajedno i narod s njima svaki put do suza potresno „Bože čuvaj Hrvatsku“.

U **Stuttgartu** je 26. travnja u prepunoj dvorani Liederhalle bilo oko 1600 slušatel-

„Hajde da ludujemo“ izvan domovine

● Tatjana Matejaš, popularna Tajči, daleko preko mora našla je domovinu u Hrvatskom katoličkom centru

Tajči je odletjela daleko od domovine, čak u New York, a onda se idućeg jutra našla u srcu domovine, na hrvatskoj misi u crkvi sv. Rafaela na uglu 41. ulice i 10. avenije. Trebala joj je domovina i trebala joj je misa. Sada, u susretu s našim urednikom, nakon nekoliko mjeseci boravka u tuđini, kaže: „Od djetinjstva mi je misa potrebna, pa sam i prvi svoj dan u New Yorku željela započeti s misom. Da nije bilo hrvatske mise, bila bih pošla na neku drugu. Ali došla sam ovamo i odmah sam se osjetila ne samo na misi, nego baš kao kod kuće. Pitala sam se jesam li ja to u Americi ili doma? Onda sam se upoznala sa sestrama, s fra Slavkom i svima njima ovdje, i osjetila sam se toliko zaštićena kao da nisam ni napustila svoju obitelj.

Tajči je umjetničko ime mlade Zagrebčanke **Tatjane Matejaš** koja se proslavila pjesmom „Hajde da ludujemo“ na Euroviziji u Zagrebu 1990. Ali njoj nije do ludovanja, nego je odlučila ozbiljno studirati i stoga je sada u New Yorku na American Musical Theatre Academy. Tko je poznaje s koncerata iz doba kad je bila najpopularnija, sad će je teško prepoznati. Mnogo je jednostavnija, ozbiljnija, mlađa i svježija.

„Da, ono je bila uloga koju sam prihvatila“, kaže Tatjana, „kao što se uopće prihvaćaju uloge na pozornici s novim likom, šminkom i odjećom. No, znala sam da ću i u tom stranom liku naći načina da izrazim sebe.“

U uskrsoj noći Tajči je sudjelovala u pjevanju hvalospjeva vazmenoj svijeci, gla-

sovitog „Exultet“. Dotad nije znala da tu pjesmu – i sadržajem i napjevom jednu od najpotresnijih u bogoslužju zapadnoga kršćanstva – Crkva pjeva u toj noći već petnaest stoljeća, i da je to zapravo plod najzrelijeg i najhrabrijeg razmišljanja prvih kršćanskih stoljeća. No pokazalo se da „lakonotna pjevačica“ (kako je označuje stanoviti zagrebački tisak) razumije i izravno doživljava inače u suvremenim katekizmima neuobičajene teološke izraze. Kad smo je upozorili na prividnu nelogičnost, možda i sablažnjivost onoga stiha iz te pjesme koji glasi: „O, sretna li grijeha koji je zavrijedio tolika i takva Otkupitelja imati“, Tajči je jednostavno rekla: „Pa to je ono što sam čula kao mudru dosjetku: da je svaki čovjek s Bogom povezan užetom. Svaki put kad mi uže prekinemo svojim grijehom, Bog ga opet spoji tako da zaveže čvor. Tako

„Bila sam na bojištu kad su počeli na nas pucati s VBR. Nisam osjetila strah, nego ponos i prkos, koji valjda sve njih obuzima, kad ne znaju hoće li preživjeti, ali znaju da neće pokleknuti.“

uže postaje sve kraće, a čovjek Bogu sve bliži. Ja sam baš tako doživjela. U neko doba bila sam počela misliti: Zašto i ja ne bih bila kao i svi drugi, zašto se ne bih opustila na tim tulumima, zabavama i tako. Onda sam se jednog jutra probudila i osjetila se tako praznom. Posramila sam

se i otada sam još jače i iskrenije vjerovala. Od tada mi je vjera ono prvo i osnovno u životu.“

Vidjeli smo da u zapučku nosi značku hrvatske vojske, onu što je naši vojnici nose na kapama. Kad smo je na to upozorili, nježno je prstima prihvatila tu značku ne mogavši svladati ganuće. Rekla je:

„Dobila sam to od boraca na vatrenoj liniji. Kad je počeo rat u Hrvatskoj,

„Svaki je čovjek s Bogom povezan užetom. Kad mi uže prekinemo svojim grijehom, Bog ga opet spoji tako da zaveže čvor. Uže postaje sve kraće, a čovjek Bogu sve bliži.“

odmah sam htjela pomoći, sudjelovati. Kad je prvi put u Zagrebu oglašena uzbuna, nisam pošla u sklonište, nego sam hodala ulicama misleći da će nekom ustrebat pomoć. Onda smo priredili niz dobrotvornih koncerata za pomoć gardi i izbjeglicama. Obilazila sam izbjegličku djecu i ranjenike po bolnicama. Moraju znati da na njih mislimo. Onda sam pošla i na bojište. Moj 'band', moji svirači, sve dečki iz Siska, izvanredni glazbenici i prijatelji, svi su već bili u vojsci, na bojištu u Baniji. Pošla sam ih pohoditi. Bila sam ondje kad u počeli na nas pucati s VBR. Nisam osjetila strah, nego ponos i prkos koji valjda sve njih obuzima kad ne znaju hoće li preživjeti, ali znaju da neće pokleknuti. Nije više važna moja osobna sudbi-

Tatjana pjeva pohvalu vazmenoj svijeci

na, sve se sažimlje u jedno: u jedinu Hrvatsku; a ona je označena ovim znakom na njihovim kapama. Onda su ga i meni dali. Otkad sam doživjela kako to oni proživljavaju, osjećam da je sve što učinim premalo, da bismo svi trebali za Hrvatsku davati puno, puno više.“ Ž.K.

Kad će nam doći spas?

Kriste uskršli,
pita te s bojišta borac:
kada će doći naša pobjeda?
koliko će još pasti života?

Kriste uskršli
gledam te smućen i ranjen:
ti si bio pobjeden i ubijen,
pobjeden, jer se nisi branio,
ubijen, da bi narod spasio.
Tvoja pobjeda je došla,
tvoja pobjeda je danas,
a naša pobjeda je daleko,
daleko, daleko iza nas.

Kriste uskršli,
u tamnici je mnogo nas
i ništa drugo ne znamo,
već pitamo:

– Kad će nam doći spas?

Kriste uskršli
moli te majka uciviljena:
– Neka se proslavi i naša pobjeda!
Moli te mala djevojčica:
– Neka se tata vrati s bojišta!

Marija Andrijević, Rüsselsheim

KNJIGA

Reißmüller o ratu u Hrvatskoj

Vielleicht weitet sich der Krieg sogar noch aus.

Kako je moglo doći do rata u Hrvatskoj? Koje poijesno-političke pozadine su ga omogućile? Što je pospješilo eskalaciju rata? To su samo neka pitanja kojima se autor knjige *Der Krieg vor unserer Haustür*, Johann Georg Reißmüller, obraća.

U svojoj analizi razloga i razvitka najkrvavijeg rata u poslijeratnoj Europi autor s jedne strane navodi proturječnosti u strukturi i sustavu bivše Jugoslavije, koja se toliko pozivala na ravnopravnost i bratstvo i jedinstvo svih naroda. S druge strane ulazi u specifičnosti republika i njenih naroda. Posebno se bavi pitanjem

postoji i politički i drugi lobby, koji sanja i zastupa san o sačuvanju nekakve Jugoslavije. Sabrani članci suizdavača *Frankfurter Allgemeine Zeitung* mogu biti i dar svim onima koji se tuže pseudo-argumentom „da je situacija i sve to tak' strašno komplicirano“. Pa ako zaista žele nešto saznati, onda im se tom lektinom može ponuditi prilika. Vrlo je malo njemačkih knjiga, koje su jezično lako čitljive i shvatljive i koje vremenski sežu tako daleko – do trenutka kada su Hrvatska i Slovenija priznate suverenim državama. No najvažnijim mi se čini što autor otvoreno zauzima stav i oštro osuđuje zločin i zločinca, i – europsko političko držanje, koje smatra sramotnim. Tako u članku od 24. prosinca 1991. piše:

Niemand weiß, was den Kroaten noch bevorsteht, wenn der Westen nicht endlich dem uneuropäischen serbischen Staat Einhalt gebietet. Vielleicht weitet sich der Krieg sogar noch aus. Kroatiens Nachbar, Bosnien-Herzegowina, fürchtet, das nächste Aggressionsoffer zu werden. Auch hier steht der Feind im Land; Bosnien starrt von Waffen und Truppen – von serbischen. In seiner Angst bittet es die Welt um Anerkennung. Mazedonien im Süden tut gleiches aus gleichem Grund. An diesem Weihnachtsfest trauern die Kroaten: um ihre Toten, die im Abwehrkampf starben oder als Gefangene grausam verstümmelt wurden; um ihre verwüsteten und für lange Zeit verlorenen Regionen. Aber noch im tiefsten Elend geben sie ihr Vertrauen der westlichen Welt, die es nicht verdient.“

Johann Georg Reißmüller: *Der Krieg vor unserer Haustür. Hintergründe der kroatischen Tragödie*; Stuttgart: Deutsche Verlagsanstalt, 1992; 191 str., 24,- DM.

Nadi Markovica

Kosova i velikosrpske ideologije; isto tako i Slovenijom i Hrvatskom, koje su predvodile i dosljedno zastupale uvođenje demokratskog procesa u republike bivšeg soc-komunističkog režima. Vidi se da se autor desetljećima bavi temom „Jugoslavija“ i da je dobro upućen u sve ono što je tu zemlju nekoć uvjetovalo i sačinjavalo. Nabranje i navođenje svega toga na ovom mjestu nije potrebno – poznato nam je. Unatoč tome, knjiga može osvježiti i prisjetiti na neke činjenice, koje dobro dođu za konstruktivnu kritiku i potkrijepljenu argumentaciju. Mada je ovo već treći rat koji vodi Srbija, ovaj put uz pomoć takozvane „JNA“, još uvijek

Rješite se Jugoslavije!

Ali ako sebi želite dobro
Ako želite dobro svojoj djeci
– Na jedan ili drugi način
Na bilo koji način –
Za majku Božju,
Riješite se najprije Jugoslavije!

Boris Maruna, (iz pjesme Oporuka)

SINDELFINGEN

Procvat hrvatske masline

- Na cijelom području naše misije crkve sve punije
- 15000 grančica mira iz ratom ranjene Hrvatske
- Vrhovno pravilo oprezne razboritosti

Voditelj HKM Sindelfingen našli smo u subotu 2. svibnja navečer u dvorani u misijskom centru za večerom s najzauzetijim suradnicima. Ti ljudi mnogo svog slobodnog vremena ulažu u različite crkvene pothvate, posljednjih mjeseci osobito za prikupljanje i otpremanje pomoći žrtvama rata u Hrvatskoj. No, ni zajednička večera ne može ih odvojiti od zajedničkih skrbi. Svi se razgovori, i pitanja i doskočiće povezuju s otvorenim domovinskim pitanjima. U dvije misijske dvorane – za nepušače i za pušače – dva televizora na kojima se preko satelita svake večeri prati zagrebački TV-program. Očito je da osim toga svi redovito slušaju i hrvatski radio i prate novine iz Zagreba i Splita.

Svake nedjelje fra Ante Bilić mora prevladati znatno više od stotinu kilometara da bi na četiri mjesta služio mise za hrvatske katolike kojih na tom području ima preko 5000. Istina je da ih na nedjeljne mise svega dolazi oko 1200. Eto još jedne naše misije u Njemačkoj s iznad prosjeka revnim vjernicima. No, uz provjereno pravilo da se broj naših vjernika na redovitim hrvatskim misama kreće 10–12% od njihova sveukupnog broja u Njemačkoj, također je pravilo da je taj postotak u malobrojnijim misijama veći.

Pratili smo fra Antu te nedjelje na mise u Leonberg, Herrenberg, Böblingen i u crkvi Presvetoga Trojstva u samom Sindelfingenu. Vjernika doista mnogo. Bit će tome razlog i dolazak brojnih izbjeglica iz domovine.

Posebno se primjećuje promjena u Leonbergu. Nakon demokratskih promjena u domovini broj vjernika koji gotovo redovito dolaze na misu se gotovo upetostročio. Ondje su djelovali jaki jugoslavneski klubovi, pa su se hrvatski vjernici djelomično bojali javno dolaziti na hrvatske mise.

Procvat hrvatske slobode, svojedobno naznačen mnoštvom maslinovih grančica u Zagrebu, ovogodišnje Cvjetnice označen je u Sindelfingenu i oko njega maslinovim grančicama s otoka Brača. Fra Ante je doveo odonud 15000 takvih grančica i raspodijelio ih svim njemačkim župama, kao i talijanskim,

španjolskim i slovenskim misijama. Uzvratili su s više od 25000 maraka za pomoć vinkovačkoj bolnici. Talijanski svećenik je na jednom javnom sastanku u općini sve tamošnje djelatnike pozvao da pred ugroženom Hrvatskom ne budemo kao mnoštvo koje je sa strane promatralo Isusa na križnom putu, nego kao Šimun Cirenac koji je podmetnuo leđa pod njegov križ. On sam je sa svojima prikupio oko 5 tona špageta, 5 tona raznih začina, 2,5 tona Rama-margarina.

S. Bernardeta u bogoslužju

Hrvatska katolička misija Sindelfingen slala je toga tjedna u domovinu 40 tona hrane, a već prije je pomoć poslana u 15 kamiona. Pokazuju nam i fotografiju bolničkog automobila s najsuvremenijom opremom što su ga poslali bolnici u Šibeniku. U tom su pothvatu sudjelovale i misije Stuttgart i Esslingen.

Gledanje hrvatske televizije

Sadašnje prostorije u Max-Eyth-Str. 12 misija ima na raspolaganju od svog srebnog jubileja koji je bio 1985. Ondje su uredi voditelja misije i pastoralnih suradnika te prostorije za vjeronauk, društvena okupljanja i sasvim pod krovom kapela. Hrvatska djeca imaju po njemačkim školama dopunsku nastavu na materinjem jeziku, ali za vjeronauk se njih većina – oni iz Sindelfingena i Böblingena – okupljaju subotom u našem misijskom centru. Od njih oko 700 dolazi ih na vjeronauk u centar oko 450. Time se održava i produbljuje trajna veza vjeroučenika i njihovih obitelji s tim središtem hrvatskog duhovnog i kulturnog života. Također u centru subotom ostaje više mira i vremena za sustavniji vjeronauk. Eto, premda je načelno dobro vjeronauk držati u sklopu školskog programa, ovo je primjer kako pastoralna razboritost ima pravo i dužnost pronalaziti prikladnija rješenja.

Pred dvije godine ta je naša misija obogaćena dolaskom sestara Predragocjene Krvi koje djeluju kao pastoralne suradnice. Suraduju s župnikom u održavanju vjeronauka i organiziranju svih vjernih skupova. To su s. Ancila Vukotić, s. Bernardeta Tomić i s. Anđelka Šteko.

U toj našoj misiji četiri su najistaknutije godišnje priredbe: Poklade (fašing), Majčin dan, Gospa Velikoga Zavjeta i sv. Nikola. U misiji je bila upriličena posebna proslava Hrvatskog tjedna u Baden Württembergu prošle godine. Također se uzastopno upriličuju predavanja i okrugli stolovi s istaknutim predstavnicima hrvatskog javnog života. Misijski pjevački zbor vodi s. Bernardeta.

HKM Sindelfingen ima i tri vlastite folklorne grupe – odrasli, mladi i djeca. Dvije prve vodi Ivica Šepović, posljednju djevojka Suzana Franković.

BIBLIJSKI ULOMCI

1. ČITANJE Dj 14, 21–27

Čitanje Djela apostolskih

U one dane: Vратише se Pavao i Barnaba u Listru, u Ikonij i u Antiohiju. Učvršćivali su duše učenika bodreći ih da ustraju u vjeri, jer da nam je kroz mnoge nevolje ući u kraljevstvo Božje. Postavljali su im po crkvama starješine te ih nakon molitve i posta povjeravahu Gospodinu u koga su povjerovali.

Pošto prijedohše Pizidiju, stigoše u Pamfiliju. U Pergu navijestihše Riječ pa siđohše u Ataliju. Odande pak odjedriše u Antiohiju, odakle ono bijahu povjereni milosti Božjoj za djelo koje izvršihše.

Kada stigoše, sabraše Crkvu i pripovjediše što sve Bog učini po njima: da i poganima otvori vrata vjere.

Riječ je Gospodnja.

PSALAM 145 (144)

Blagoslivljaj ću dovijeka ime tvoje,
Bože, kralju moj!

III: Aleluja!

Milostiv je i milosrdan Gospodin,
spor na srdžbu, bogat dobrotom.
Gospodin je dobar svima
milosrdan svim djelima svojim.

Nek te slave, Gospodine, sva djela tvoja
i tvoji sveti nek te blagoslivlju!
Neka kazuju slavu tvoga kraljevstva,
neka o sili tvojoj govore.

Nek objave ljudskoj djeci silu tvoju
i slavu divnoga kraljevstva tvoga.
Kraljevstvo tvoje kraljevstvo je vječno,
tvoja vladavina za sva pokoljenja.

2. ČITANJE Otk 21, 1–5a

Čitanje Knjige Otkrivenja svetog Ivana Apostola

Ja, Ivan, vidjeh novo nebo i novu zemlju, jer – prvo nebo i prva zemlja uminu; ni mora više nema. I sveti grad, novi Jeruzalem vidjeh: silazi s neba od Boga, opremljen kao zaručnica nakičena za svoga muža. I začujem jaki glas s prijestolja: „Evo Šatora Božjeg s ljudima! On će prebivati s njima. I otrt će im svaku suzu s očiju, te smrti više neće biti, ni tuge ni jauka ni boli više neće biti, jer – prijašnje uminu.“ Tada Onaj što sjedi na prijestolju reče: „Evo, sve činim novo!“

Riječ je Gospodnja.

PJESMA PRIJE EVANĐELJA:

Aleluja! Aleluja!

Zapovijed vam novu dajem:

I ljubite jedni druge kao što sam ja ljubio vas! Aleluja!

EVANĐELJE Iv 13, 31–33a, 34–35

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu

Pošto Juda izide iz blagovolišta, reče Isus: „Sada je proslavljen Sin čovječji! I Bog je proslavljen u njemu! Ako se Bog

proslavio u njemu i njega će Bog proslaviti u sebi. Da! Uskoro će ga proslaviti! Dječice! Još sam malo s vama. Zapovijed vam novu dajem: ljubite jedni druge; kao što sam ja ljubio vas, tako i vi ljubite jedni druge. Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedni za druge.“

Riječ je Gospodnja.

MOLITVE VJERNIH

Bože vječne novosti, poslušaj naše molitve:

● Za Kristove vjernike – Crkvu u cijelom svijetu – da se posvuda zauzimaju za nova i bolja rješenja međuljudskih odnosa – molimo.

● Za sve koji su odgovorni u javnom životu, da prije svega poštuju bogoliko dostojanstvo svake ljudske osobe – molimo.

● Da zajedno s našim pokojnicima postignemo vječno uskrsnuće – molimo.

Bože, koji si uskrsnućem svoga Sina proslavljenu ljudsku narav ustoličio sebi zdesna, daj da već na ovom svijetu uzdijemo dostojanstvo svakoga čovjeka, obitelji i naroda, i tako unaprijed živimo i svjedočimo vječno uskrsnuće. Po Kristu Gospodinu našem.

ZA RAZMIŠLJANJE

U ovo doba liturgijske godine prva su misna čitanja iz Djela apostolskih, druga iz Otkrivenja, a treća iz Ivanova Evanđelja. Ovdje je prilika primijetiti da su to zapravo tri različite književne vrste. Djela apostolska su najpovijesnija novozavjetna knjiga, upravo ljetopis ili kronika života mlade Crkve prvih desetljeća. Tu riječi i prikazi uglavnom imaju doslovno značenje. Otkrivenje je osebujna proročka knjiga, sva sačinjena od viđenja, znakova i znakovitih prikaza. Tu gotovo ništa ne valja shvaćati doslovno, nego treba tražiti sakriveno značenje. Ivanovo Evanđelje je pak, kao i sva Evanđelja, zapravo zbirka kateheza što su ih apostoli i drugi vjerovjesnici onih dana sustavno održavali kamo su god dolazili. U njima zato događaji nisu opisani strogo po redu, rekli bismo kronološki, nego su birani i stilizirani da bolje osvijetle glavnu misao tog vjeronaučnog predavanja kao methodske jedinice. Baš ove nedjelje zanimljivo je ustanoviti kako se bitno ista misao izriče u sva tri ulomka na tri različita načina u skladu s tom razlikom književnih vrsta. Glavna je zapravo misao ona u Otkrivenju: „Evo, sve činim novo!“ Krist je svojom smrću zaniokao sve što je u dosadašnjem svijetu nesavršeno, svu

trulež i stalež grešnoga svijeta, da svojim uskrsnućem proizvede i zamijeni sasvim novi, čovjeka i Boga dostojni svijet. Ivan u Otkrivenju to prikazuje proročkom slikom koja mu je u viđenju bila darovana. Takve su slike poput suvremenih nacrti na plakatima ili TV-spotova. One ne prikazuju stvarnost, nego je označuju i navješćuju. Tako treba shvatiti ovu sliku uskrsne budućnosti koju Ivan vidi kao grad što silazi s neba da bude novo prebivalište ljudi i Boga zajedno. Luka u Djelima govori o istoj novosti ističući kako sad mogu u zajednicu Božjega naroda i oni koji nisu Židovi, koji su ovdje označeni kao pogani – što nije nikakva pogrdna nego samo označuje strance, ljude drugih jezika. Kraljevstvo se Božje, eto, širi, ali to se postiže „kroz mnoge nevolje“. Znak je povijesnog realizma i to što i novi Božji narod mora biti na stanoviti način organiziran, što mora imati i svoje starješine i zakone. Tko bi se zanio onim Ivanovim viđenjem, ovdje se mora „ohladiti“ spoznajom da Crkva od prvog dana ima hijerarhiju. Ivan će pak u Evanđelju istaknuti ono što je i Isusu bilo glavno: da bi sve to – i proročki zanosi i hijerarhijska disciplina – bilo uzalud, ako u novoj zajednici ne bi vladala ljubav.

BIBLIJSKI ULOMCI**1. ČITANJE** Dj 15, 1-2. 22-29**Čitanje Djela apostolskih**

U one dane: Sidoše neki iz Judeje u Antiohiju i počеше učiti braću: „Ako se ne obrežete po običaju Mojsijevu, ne možete se spasiti.“ Kad između njih, te Pavla i Barnabe nastala prepirka i raspra nemalena, odrediše da Pavao i Barnaba i još neki drugi između njih uzađu u Jeruzalem k apostolima i starješinama poradi tog pitanja.

Tad apostoli i starješine zajedno sa svom Crkvom zaključče izabrati neke muževe između sebe i poslati ih u Antiohiju s Pavlom i Barnabom. Bijahu to Juda, zvani Barsaba, i Sila, muževi vodeći među braćom. Po njima pošalju ovo pismo:

„Apostoli i starješine, braća, braći iz poganstva po Antiohiji, Siriji i Ciliciji – pozdrav!“

„Budući da smo čuli kako vas neki od naših, ali bez našega naloga, neakvim izjavama smetoše i duše vam uznemiriše, zaključismo jednodušno izabrati neke muževe i poslati ih k vama zajedno s našim ljubljenim Barnabom i Pavlom, ljudima koji su svoje živote izložili za Ime Gospodina našega Isusa Krista. Šaljemo vam dakle, Judu i Silu. Oni će vam i usmeno priopćiti to isto. Zaključismo Duh Sveti i mi ne nametati vam nikakva tereta povrh onoga što je potrebno: uzdržavati se od mesa žrtvovana idolima, od krvi, od udavljenoga i od bludništva. Budete li se toga držali, dobro ćete činiti. Živjeli!“

Riječ je Gospodnja.

PSALAM 67 (66)

**Neka te slave narodi, Bože, svi narodi
neka te slave!**

Ili: **Aleluja!**

Smilovao nam se Bog i blagoslovio nas, obasjao nas licem svojim, da bi sva zemlja upoznala putove tvoje, svi puci tvoje spasenje!

Nek se vesele i kliču narodi, jer sudiš pucima pravedno i narode vodiš na zemlju.

Neka te slave narodi, Bože, svi narodi neka te slave!
Bog nas blagoslovio!
Neka ga štiju svi krajevi svijeta!

2. ČITANJE Otk 21, 10-14. 22-23**Čitanje Knjige Otkrivenja svetog Ivana Apostola**

Anđeo me prenese u duhu na goru veliku, visoku i pokaza mi sveti grad Jeruzalem: silazi s neba od Boga sav u slavi Božjoj, blistav poput dragoga kamena, kamena slična kristalnom jaspisu; okružen zidinama velikim, visokim sa dvanaest vrata: na vratima dvanaest anđela i napisana imena dvanaest plemena Izraelovih. Od istoka vrata troja, od sjevera vrata troja, od juga vrata troja, od zapada vrata troja. Gradske su zidine imale dvanaest temelja, a na njima dvanaest imena dvanaestorice apostola Jaganjčevih. Hrama u gradu ne vidjeh. Ta Gospodin, Bog, Svevladar hram je njegov – i Jaganjac! I gradu ne treba ni sunca ni mjeseca da mu svijetle. Ta slava ga Božja obasjala, i svjetiljka mu Jaganjac!

Riječ je Gospodnja.

PJESMA PRIJA EVANĐELJA:

Aleluja! Aleluja!

ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ, govori Gospodin: i Otac će moj ljubiti njega, i k njemu ćemo doći. **Aleluja!**

EVANĐELJE

Iv 14, 23-29

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu

U ono vrijeme: Réče Isus svojim učenicima: „Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ, pa će i Otac moj ljubiti njega, i k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti. Tko mene ne ljubi, riječi mojih ne čuva.“

A riječ koju slušate nije moja, nego Oca koji me posla. To sam vam govorio dok sam boravio s vama. Branitelj – Duh Sveti, koga će Otac poslati u moje Ime, poučavat će vas o svemu i dozivati vam u pamet sve što vam ja rekoh. Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem! Dajem vam ga ne kao što svijet daje. Neka se ne uznemiruje vaše srce i neka se ne straši. Čuli ste, rekoh vam: Kad biste me ljubili, radovali biste se što idem Ocu, jer Otac je veći od mene. Kazao sam vam to sada, prije negoli se dogodi, da vjerujete kad se dogodi.

Riječ je Gospodnja.

MOLITVE VJERNIH

Utecimo se Bogu naše povijesti da nam vjernost baštini ne zaustavi rast u budućnost.

● Da Kristovi sljedbenici cijene baštinu otaca, ali kao deblo iz koga moraju prebijati mladice novih rješenja – molimo.

● Da se čuvari pravovjerne baštine i tražitelji uvijek novih mogućnosti u Crkvi Božjoj ne sukobljavaju, nego uzajamno potiču – molimo.

● Da nam naši stari, koji su već u vječnosti, izmole milost trajnog pomlađivanja – molimo.

Oče, koji si po Sinu u Duhu Svetome oslobodio svijet od podložnosti smrti i truleži, učini od svoje Crkve pouzdani svjetionik svima koji se ne mire sa svijetom kakav jest, nego ga žele učiniti drugačijim, boljim. Po Kristu Gospodinu našem.

ZA RAZMIŠLJANJE

Opet svaki od tri biblijska ulomka pridonosi boljem shvaćanju obnove koja se događa u svijetu – ponajprije u novoj zajednici, koja je kvasac budućega svijeta, po Kristovu uskrsnuću djelovanjem Duha Svetoga. Odmah na početku postavilo se pitanje moraju li oni što prihvate vjeru a potječu iz drugih naroda, drugih kulturnih krugova i religijskih baština, zajedno s vjerom prihvatiti i cjelokupnu baštinu kulture, religijskih običaja i obreda starog Božjeg naroda, Židova. Može li se Isusova vjera unijeti u sasvim nove narode s drugačijom kulturnom i religijskom baštinom kao sjeme koje će u toj novoj sredini izrasti na novi način? Ili bi doista trebalo da se ti ljudi odreknu svega što im je dotad bilo drago i po čemu su se prepoznavali, da bi mogli postati vjernici? Drugim riječima: ako je netko htio postati kršćaninom, da li je također morao postati Židovom? U novijim stoljećima kršćanstva isto se pitanje pojavilo u novom obliku: ako netko

(Afričanin, Kinez, Indijac, Indijanc itd.) želi postati kršćaninom, da li mora postati i Europljaninom? Znak židovske vjerske narodne baštine bilo je obrezanje – (kako ga i danas vrše naši muslimani). Neki od novih Kristovih vjernika smatrali su da se i svi novi kršćani iz drugih naroda moraju obrezati. Apostoli su se sastali i, uvjereni da im Duh sveti pomaže pravilno odlučiti, proglasili da se novi vjernici ne moraju obrezivati. Ipak su im – radi mira i sloge među njima i kršćanima iz židovstva – preporučili da obdržavaju neke židovske običaje i propise: da ne jedu meso žrtvovano u poganskim hramovima, također ni krv ni udavljene životinje. To što su im poručili da se uzdržavaju „i od bludništva“ odnosi se na održavanje židovskih ženidbenih propisa onoga doba glede stupnja srodnosti i svojte, što je kod pogana bilo drugačije. (Pitanja iz preostalih čitanja dotaknut ćemo u njihovu nastavku iduće nedjelje.)

S BIBLIJOM U CRKVENOJ GODINI C

7. vazmena nedjelja
31. svibnja 1992.

BIBLIJSKI ULOMCI

1. ČITANJE

Dj 7, 55–60

Čitanje Djela apostolskih

U one dane: Stjepan, pun Duha Svetoga, uprije pogled u nebo i ugleda slavu Božju i Isusa gdje stoji zdesna Bogu, pa reče: „Evo vidim nebesa otvorena i Sina čovječjega gdje stoji zdesna Bogu.“ Ali oni vičući iza glasa, zatisnuše uši i naveliše jednodušno na njega. Izbaciše ga iz grada pa ga kamenovahu. Svjedoci odložiše haljine do nogu mladića koji se zvao Savao. I dok su ga kamenovali, Stjepan je zazivao: „Gospodine Isuse, primi duh moj!“ Onda se baci na koljena i povika iza glasa: „Gospodine, ne uzmi im ovo za grijeh!“ Kada to reče, usnu u Gospodinu.

Riječ je Gospodnja.

PSALAM 97 (96)

Gospodin kraljuje, Svevišnji nad svom zemljom.

ili: Aleluja!

Gospodin kraljuje: neka kliče zemlja,
nek se vesele otoci mnogi!
Pravda i pravo
temelj su prijestolja njegova.

Nebesa navješćuju pravednost njegovu,
svi narodi gledaju mu slavu.
Poklonite mu se, svi bozi!

Jer ti si, Gospodine, Svevišnji – nad svom zemljom,
visoko, visoko nad bojima svima.

2. ČITANJE Otk 22, 12–14. 16–17. 20

Čitanje Knjige Otkrivenja svetog Ivana Apostala

Ja, Ivan, začujem glas koji mi govoraše: „Evo, dolazim ubrzo, i plaća moja sa mnom je: naplatit ću svakome prema djelu njegovu! Ja sam Alfa i Omega, Prvi i Posljednji, Početak i Svršetak! Blago onima koji peru haljine svoje: imat će pravo na stablo života, i na vrata će smjeti u grad! Ja, Isus, poslah anđela svoga posvjedočiti ovo po crkvama. Ja sam korijen i izdanak Davidov, sjajna zvijezda Danica.“ I Duh i Zaručnica govore: „Dođi!“ I tko ovo čuje, neka rekne: „Dođi!“ Tko je žedan, neka dođe, tko hoće, neka zahvati vode života zadavala. Svjedok za sve ovo govori: „Da, dolazim ubrzo!“ Amen! Dođi, Gospodine Isuse!

Riječ je Gospodnja.

PJESMA PRIJE EVANĐELJA!

Aleluja! Aleluja!

Neću vas ostaviti siročad, govori Gospodin:
idem i doći ću k vama, radovat će se srce vaše. Aleluja!

EVANĐELJE

Iv 17, 20–26

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu

U ono vrijeme: Isus podiže oči k nebu i pomoli se: „Oče sveti! Ne molim samo za ove, nego i za one koji će na njihovu riječ vjerovati u mene: da svi budu jedno. Kao što si ti, Oče, u meni i ja u tebi, neka i oni u nama budu, te svijet uzvjeruje da si me ti poslao. Slavu koju

si ti dao meni, ja dadoh njima: da budu jedno kao što smo mi jedno – ja u njima i ti u meni, da tako budu savršeno jedno, te svijet upozna da si me ti poslao i ljubio njih kao što si mene ljubio.

Oče! Hoću da i oni koje si mi dao budu gdje sam ja, da i oni budu sa mnom: neka gledaju moju slavu, slavu koju si mi dao jer si me ljubio prije postanka svijeta.

Oče pravedni! Svijet te nije upoznao, ja te upoznah; a i ovi upознаše da si me ti poslao. Njima sam očitovao tvoje Ime, i još ću očitovati, da ljubav kojom si ti mene ljubio bude u njima – i ja u njima.“

Riječ je Gospodnja.

MOLITVE VJERNIH

Svoje srce i svoj razum otvorimo svjetlosti Boga čovjekoljupca koji je strah i trepet za sve koji žele ljude strašiti i nad njima vladati.

● Za sve koji navještaju Evanđelje da se nikad ne pokoravaju suprotnim pritiscima zemaljskih vlasti – molimo.

● Za Kristove svjedoke koji podnose nepravde, da nikada na njih mržnjom i osvetom ne uzvrate – molimo.

● Za političare i države poglavare, da nipošto ne pribjegavaju nečovječnim i protuevandeoskim sredstvima i načinima političke borbe – molimo.

Molimo te, Gospodine, da svi koji se diče kršćanskim imenom dosljedno primjenjuju kršćanska načela ne samo u privatnom nego i u javnom, poslovnom i političkom životu i tako na zemlji udaraju temelje tvoga Kraljevstva. Po Kristu Gospodinu našem.

ZA RAZMIŠLJANJE

Stjepan je prije smrti posvjedočio da je Sin čovječji stao „zdesna Bogu“. To je rasplatio starovjerce koji su svakako htjeli da Bog ostane čovjeku nedohvatnim. Svi koji žele – bilo u svoje bilo u božje ime – nad čovjekom gospodariti, ne dopuštaju da se taj čovjek do Boga uzdigne, ni da se Bog do njega snizi. No, baš to se dogodilo u Isusu Kristu. Isus je u ulomku Ivanova Evanđelja od prošle nedjelje istaknuo da je „manji od Oca.“ Pri tom je mislio ne na svoju božansku nestvorenu, nego na svoju ljudsku stvorenu narav. Baš ta ljudska narav je uskrsnućem Isusovim dosegla vrhunsko savršenstvo, puninu svoje sličnosti s Bogom, te je Isus i kao čovjek stao uz Oca da s njim bude Svevladar. No, isto tako se on i Otac nastanjuju u svakom čovjeku koji je prihvatio ljubav kao svoj životni stav. Tako je svaki čovjek postao hram u kome Bog prebiva. Po prijašnjem shvaćanju Bog je prebivao samo u Hramu, a sad je cijela zajednica postala Hram. Njoj više ne treba Hram u starom smislu, nego odgovarajući crkveni prostori gdje se ono

okuplja Boga slaviti i s Bogom drugovati. Od početka je Utjelovljenje, činjenica da je Isus jedna te ista osoba koja ima i božansku i ljudsku narav, glavna novost kršćanstva i najveća sablazan za njegove protivnike. I Stjepana su ubili i kršćanstvo tijekom svih stoljeća progone oni koji hoće da Bog bude daleko na nebesima, ili da ga uopće nema (što izlazi na isto!), a ljudi da budu što bezvredniji i što bespomoćniji. Onda ti silnici mogu mjesto Boga „bogovati“. Ivan u ovom ulomku Otkrivenja vidi uskrsloga i proslavljenoga Krista kao Alf i Omega, Prvog i Posljednjeg. On je, naime, uzorak po kojemu i radi kojega je svijet stvoren. On je također uskrsnućem svoje ljudske naravi postao najvišim dostignućem stvaranja, u čemu može sudjelovati svaki čovjek, svi oni „koji će na njihovu riječ vjerovati u mene“, kako sam kaže u današnjem Evanđelju, misleći i na nas koji smo u ovo povjerovali. Svu zajednicu vjerujućih Otkrivenje naziva Zaručnicom koju Duh vodi u vječni zagrija sa Zaručnikom Kristom.

BIBLIJSKI ULOMCI

1. ČITANJE

Dj 2, 1-11

Čitanje Djela apostolskih

Kad je napokon došao dan Pedesetnice, svi bijahu zajedno na istome mjestu, eto iznenada šuma s neba kao kad se digne silan vjetar. I ispuni svu kuću u kojoj bijahu. I pokažu im se kao neki ognjeni razdijeljeni jezici te siđe po jedan na svakoga od njih. Svi se napuniše Duha Svetoga i počеше govoriti drugim jezicima, kako im već Duh davaše zboriti.

A u Jeruzalemu su boravili Židovi, ljudi pobožni iz svakoga naroda pod nebom. Pa kad nasta ona buka, strča se mnoštvo i smete, jer je svatko čuo govoriti svojim jezikom. Svi bijahu izvan sebe i divljahu se govoreći: „Gle! Nisu li svi ovi što govore Galilejci? Pa kako to da ih svatko od nas čuje na svojem materinskom jeziku? Parti, Medani, Elamljani, žitelji Mezopotamije, Judeje i Kapadocije, Ponta i Azije, Frigije i Pamfilije, Egipta i krajeva libijskih oko Cirene, pridošlice Rimljani, Židovi i sljedbenici, Krećani i Arapi – svi ih mi čujemo gdje našim jezicima razglasuju veličanstvena djela Božja.“

Riječ je Gospodnja.

PSALAM 104 (103)

Pošalji Duha svojega, Gospodine,
i obnovi lice zemlje!

Ili: Aleluja!

Blagoslivljaj, dušo moja, Gospodina!
Gospodine, Bože moj, silno si velik!
Kako su brojna tvoja djela, Gospodine,
puna je zemlja stvorenja tvojih.

Ako dah im oduzmeš, ugibaju,
i opet se u prah vraćaju.

Pošalješ li dah svoj, opet nastaju,
i tako obnavljaš lice zemlje.

Neka davijska traje slava Gospodnja:
nek se raduje Gospodin u djelima svojim!
Bilo mu milo pjevanje moje!
Ja ću se radovati u Gospodinu.

2. ČITANJE

1 Kor 12, 3b-7, 12-13

Čitanje Prve poslanice svetoga Pavla apostola Korinćanima

Braćo! Nitko ne može reći: „Gospodin Isus“, osim u Duhu Svetom. Različiti su darovi, a isti Duh; i različiti službe, a isti Gospodin; i različita djelovanja, a isti Bog koji čini sve u svima. A svakome se daje očitovanje Duha na korist. Doista, kao što je tijelo jedno, te ima mnogo udova, a svi udovi tijela, iako mnogi, jedno su tijelo – tako i Krist. Ta u jednom Duhu svi smo u jedno tijelo kršteni: bilo Židovi, bilo Grci, bilo robovi, bilo slobodni. I svi smo jednim Duhom napojeni.

Riječ je Gospodnja.

POSLEDNICA

Dodi, Duše Presveti,
sa neba nas posjeti
zrakom svoje milosti.

Dodi, Oče ubogih,
djelitelju dara svih,
dodi, srca svjetlosti.

Tješitelju tako blag,
ti nebeski Goste drag,
pun miline, hlade tih.

Umornima odmored,
u vrućini lahore,
razgovore žalosnih.

Sjaju svjetla blaženog,
sjaj u srcu puka svog,
napuni nam dušu svu.

Bez Božanstva tvogoga
čovjek je bez ica,
tone sav u crnom zlu.

Nečiste nas umivaj,
suha srca zalivaj,
vidaj rane ranjenim.

Mekšaj čudi kamene,
zagrij grudi ledene,
ne daj nama putem zlim.

Svim što vjeru imaju,
što se u te ufaju,
sedam svojih dara daj.

Daj nam krepost zaslužnu,
i smrt lijepu, blaženu,
daj vjekovit svima raj.

Amen, aleluja!

PJESMA PRIJE EVANĐELJA!

Aleluja! Aleluja!

Dodi, Duše Sveti, napuni srca svojih
vjernika: i oganj svoje ljubavi u njima
užez! Aleluja!

EVANĐELJE

Iv 20, 19-23

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu

Kad bi uvečer onoga dana, prvog u tjednu – a učenici u strahu od Židova zatvorili vrata – dođe Isus, stane u sredinu i kaže im: „Mir vama!“ To rekavši, pokaza im ruke i rebra. I obradovaše se učenici vidjevši Gospodina.

Isus im stoga ponovno reče: „Mir vama! Kao što mene posla Otac, i ja šaljem vas.“ To rekavši, dahne u njih i kaže im: „Primit Duha Svetoga. Kojima otpustite grijehe, otpuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im.“

Riječ je Gospodnja.

MOLITVE VJERNIH

Duhom prosvjetljeni, duhovski se
pomolimo.

● Da neumorno širimo razumijevanje i povjerenje među svim ljudima jedinstveni jezikom ljubavi – molimo.

● Da čuvamo i promičemo vrijednosti baštine svoga naroda, ali da se zbog toga ne ograđujemo od drugih ograda – mržnje i razumijevanja – molimo.

● Da svima ljubavlju služimo, kako bi se svi mogli od grijeha osloboditi – molimo.

Daj Oče, da prožmemo svijet svežinom tvoga Duha po svom božanskom bratu, tvome Sinu Isusu Kristu koji s tobom živi u vijeke vjekova.

ZA RAZMIŠLJANJE

U evanđeoskom ulomku prošle nedjelje Isus je obećao darovati zajednici – Zaručnici – Duha Svetoga, koji će je na stazama buduće povijesti poučavati i usavršavati. Duh Sveti je uosobljena ljubav Oca i Sina koja prodire u svijet, čini ljude sličnima Bogu i uvodi ih u zajedništvo Božjega života. On ljude uzdiže na višu, božansku razinu življenja, iz naravi u nadnarav. Bez toga bi Crkva bila naravna zajednica kao sve druge. Duh je proizveo Utjelovljenje u Marijinoj utrobi i Isusovo uskrsnuće iz groba – Duh čini da se zajednica vjernika pretvara u Otajstveno Tijelo Kristovo. Djelovanje Duha ničim

se ne može nadomjestiti: ni disciplinom, ni učenošću, ni psihologijom, ni novcem, ni vlašću, ni najvještijom politikom. Kad bi Crkva sve to imala, a ne bi imala Duha Svetoga – bila bi suprotnost sama sebi. Zato nije čudo što je pojava Crkve kao zajednice u povijesti označena duhovskim događajem na dan Pedesetnice usred Jeruzalema. Trebalo je i na vidljiv način pokazati da nova vjernička zajednica ima u sebi božansku moć, Duha Svetoga što ga je Isus uskrsnućem stekao i, kako svjedoči današnji evanđeoski ulomak, predao apostolima.

SPLIT

Spomen dragog profesora

Povodom prve obljetnice smrti prof. Mate Leščana održana je u Splitu u crkvi Službenica milosrđa svečana misa i prigodna akademija. Misu je predvodio fra Ignacije Vugdelija a pjevao je zbor sastavljen od predstavnica svih ženskih redovničkih zajednica u Splitu. U programu kroz koji je vodio dr. Petar Zdravko Blajić isticala su se djela tri naša velika pokojna glazbenika: maestra Albe Vidakovića, maestra fra Anđelka Milanovića i maestra prof. Mate Leščana. O životu i djelu „dragog profesora“, kako ga je svijet od milja zvao – koji je došao u Frankfurt 1977. i ostao ondje do svoje smrti 18. ožujka 1991. – govorio je i njegov dugogodišnji znanac i poštivalac fra Ignacije Vugdelija. Nekoliko Leščanovih skladbi na orguljama je izvela maestra s. Mirta Škopljanac-Maćina. ■

Auto za bolnicu na Goljaku

Tako HKM ostaje žarištem cjelokupnog ne samo crkvenog nego i kulturnog hrvatskog života u tom kraju. Bilo je doba kad su to i mogle raditi samo naše misije, dok su jugoslavenske ambasade i konzulati sa svojim klubovima i skupinama posvuda gušile hrvatski identitet. Onda je došlo doba kad su mogle procvati hrvatska politička i kulturna okupljanja i nezavisno od katoličkih misija. Crkva se uvijek raduje rastu slobode, ne preuzimajući monopol nad domovinom. Ali, poučena dugim i slojevitim iskustvom, želi ostati nezavisna i slobodna za služenje svome narodu. U tome je uporna i oprezna!

Ž.K.

STUTT GART

45. svjetiljki iz najcrnijega mraka

● Predstavljena knjiga dr. Šite Corića

Knjiga koja je već bila predstavljena hrvatskim svećenicima i pastoralnim suradnicima iz cijele Europe na njihovu nedavno održanom pastoralnom seminaru u Vierzeheiligen, posebno je svečano predstavljena u Stuttgartu u subotu 4. travnja u organizaciji Hrvatske kulturne zajednice. Riječ je o knjizi „45 hrvatskih emigrantskih pisaca“ koju je priredio hercegovački franjevac, pjesnik i skladatelj, hrvatski književnik, doktor socijalne psihologije fra Šimun Šito Corić. Uz njega su na tom predstavljanju bili hrvatski književnik i urednik knjige Stjepan Šešelj, hrvatski književni kritičar i publicist Milan Ivkošić i pjesnikinja Malkica Dugač. I hrvatska je vlada bila nazočna u osobi novog ministra iseljništva dr. Zdravka Sančevića. Knjiga je izašla u izdanju Sekcije DHK i Hrvatskoga centra P.E.N.-a za proučavanje književnosti u hrvatskom iseljništvu kao prva u nizu „Prinosi za povijest književnosti u Hrvata“.

Stjepan Šešelj, urednik cijelog tog izdavačkog pothvata, govorio je o fra Šitinoj knjizi kao spomeniku ljudima koji su u minulih 45 godina stvarali hrvatsku književnost u iseljništvu. Namjerno ih je uzeto baš 45 iz tih 45 najcrnijih hrvatskih godina između 1945. i 1990. Nisu izabrani po ključu posebnih književnih vrijednosti nego po zajedničkoj sudbini i znakovitom broju razdoblja u kome su stvarali. Milan Ivkošić je upozorio da u tom razdoblju u domovini nije ni moglo biti istaknutijih pisaca, jer niti su smjeli niti su imali gdje pisati. Probio se jedino Ivan Aralica smještavajući zbivanja svojih romana u daleku prošlost. U to je doba bilo jedino mnogo vrijednih prijevoda inozemnog književnog stvaralaštva. Malo je tko u domovini mogao znati što su stvarali hrvatski književnici u progonstvu. Zato, ističe Ivkošić, značenje ove knjige nadmašuje njezinu sadržajnu vrijednost. Potrebno je u domovini objavljivati što više djela te iseljničke književnosti i osigurati njezin prodor u javnost tiskom, radiom i televizijom.

Fra Šito je istaknuo kako je knjiga zajedničko djelo svih tih pisaca od kojih se nekima uspio susresti, a drugima barem grobove pohoditi.

Malkica Dugač, pjesnikinja, koja je od 1972. također politička izbjeglica nastan-

Fratar, glazbenik, književnik

jena u Stuttgartu te je u toj knjizi zastupljena sa pet svojih pjesama, čitala je iz pjesme u prozi „Iz virova izronih“:

Iz virova izronili, samo se ljubavi vraćamo, za ljubav stasamo i jedino ljubavlju pobjeđujemo.

Iz virova izronili, mi, djeca Hrvatska, bujamo neuništivi u srcu gorostasnih vodoskoka zbiljske zemlje Hrvatske!

Stanka Vidačković

Bosna

Ona je tu i postojana

Misli: šutkom pade
a ona te dočeka iza uglaKao pastrva u Vrbasu
kao Vrbas u tjesnacu
kao tjesnac u planini
Bosna uvijek po bosanskuI danas nam treba
njenog bogumilstva
njenog Kur'ana
i njenog Očenaša
bana Tvrtka
i kakvog buljubaše
vazda spremnog
da zametne kavguČovjek gleda preko mora
i gleda niz vjetar:
čovjek je ostavi i potom
cijelog života sluša

Bosna da doziva

Ne možeš joj okrenuti leđa.

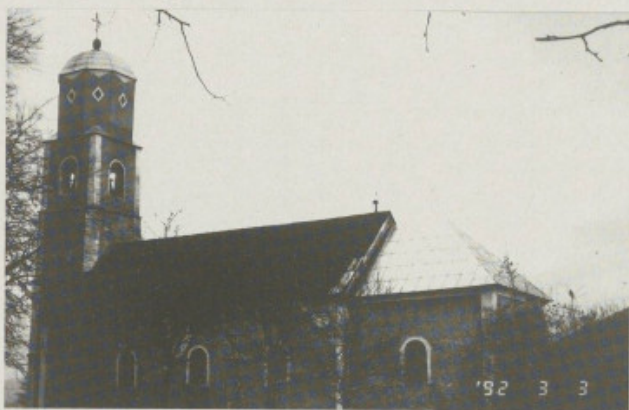
(Boris Maruna, u zbirci
„45 hrvatskih emigrantskih pisaca“)

Pohod na ličko bojište

„Jao, Liko, ravniya od Srijema
– sve zidine, nigdje krova nema.“ (Pjesma iz prošlog rata)

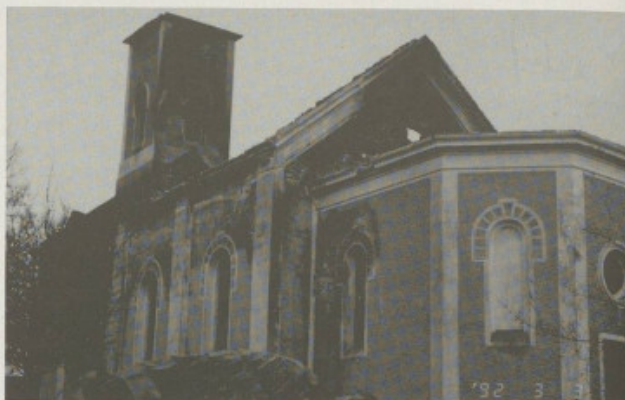
Stigosmo u stožer naših branitelja, duboko negdje u goranskim šumama. Pred nama je išao dar Hrvatske katoličke misije Hanau: tegljač od 25 tona s odjećom, vrećama za spavanje, hranom i lijekovima. To je pomoć za više stotina prognanika na tom prostoru i za hrabre branitelje iz čabranskog i delničkog kraja. Zauzvrat domaćini nam nude pohod na bojište.

Na vratima Like. Prijevoj Vratnik. Nadmorska visina 694 metra. Vozač Branko izvrsno vozi i šuti. Zapovjednik O. i mladi liječnik G. tumače put, provode nas kroz straže. S njihovom propusnicom stižemo do cilja, do razglašenog Brloga. Odavde silovita bura šiba Kvarnerom i otocima. Hoće li i naši branitelji biti tako siloviti? Rodoljubna razmišljanja kvari nam srpska radio postaja Knin koja sada umjesto Zagreba pokriva ove prostore. I u eteru moramo trpjeti srpsko nasilje. Brlog je razoren, hrvatsko pučanstvo rastjerano. Prolazimo među ruševinama, ni na kojoj kući krova. Ima i nekoliko sačuvanih kuća. Neprijatelji su vrlo točno gađali. Sve nesrušene kuće vlasništvo su tamošnjih Srba. Na uzvišici dvije crkve: katolička i pravoslavna. Katolička je bez tornja i bez krovšta, izrešetana. Sve je u njoj izgorjelo. Župnik s narodom protjeran. Pravoslavna Crkva stajala je pred našim očima sasvim cijela. Na pitanje zašto je to tako, naši momci odgovaraju: „Mi ne diramo svetinje“. Slušamo svjedočanstva o nepojmljivim zločinima. Nedavno žena Hrvatica, rodom iz Čabra, išla u trgovinu, srpski odmetnici je bez ikakva razloga ubiše. Onda i trgovca premda je bio Srbin, skratiliše za glavu, jer je bio svjedok toga zločina.

Netaknuta pravoslavna crkva u Brlogu

Sablasno je kroz Brlog prolaziti. Sve opustošeno, opljačkano, nigdje žive duše. Samo po koji naš branitelj. I po koja zalutala iznemogla životinja. Iza brda, prema Otočcu i Plitvicama šikljaju

Srušena i spaljena katolička crkva u Brlogu

dimovi iz hrvatskih kuća što ih podivljala srbovojska pali, da se Hrvati ne bi imali kamo vratiti. Domaćini nam kažu da je to što vidimo tek dijelak razaranja, a nama je i to previše. Njemački prijatelj je preneražen točnošću kojom su zločinci pogadali samo hrvatske domove. Nacisti i fašisti ipak se nisu okomljivali na crkve i groblja, škole i dječje vrtiće.

Vraćajući se kroz Žutu Lokvu prema Brinju, Križpolju i Jezeranama, molitvom se spominjemo pet prvih palih hrvatskih policajaca koje su tu u rujnu 1991. iz zasjede poubijali domaći Srbi. U svim tim naseljima tek po koji žitelj, svaka žena u crnini. Tragovi dušmanske zloče vidljivi su i u poljima, voćnjacima, vinogradima, vrtovima. Neobrano, neobrađeno, nezasijano.

Vidimo Kamenski vrh, visok 1191 metar, no to je već u dubini zloglasne Krajine. Privremeni štab naših snaga smješten je u kuću Srbina što se s druge strane brda bori protiv svoga sela. Naši momci jedva očistiše kuću od krvničkih slika i povješaše po zidovima križ i krunice.

Pred kuću dolutao pas i naslonio njuškicu na koljena našem vojaku. Životinja nije mogla čuti pa ni povjerovati srpskoj propagandi koja plaši vojnike da Hrvati kolju sve što zarobe ili što im pride.

Preko Kapele (887 m) odmičemo prema Modrušu, nekoć biskubijskom i kneževskom, te Ogulinu gdje nas dočekuje župnik Đuro Puškarić. Tu je bio najopasniji dio puta kroz „ničiju zemlju“. S lijeve i s desne strane ceste odmetnici, jer tu se veže njihov prolaz od Drežnice do Plaškog. Naši branitelji drže vrh s nekoliko bunkera i maskiranih topova.

Željeli smo da naši njemački prijatelji: Dieter, Friedrich i Franz što izravnije dožive istinu o uništavanju hrvatskoga bića. Njih više ne treba uvjeravati, ali shvatiti ne mogu. Stalno se pitaju otkud srpskim odmetnicima toliko izopačena zloča. Što su im krive crkve, bolnice i dječji vrtići? I što tu još promatraju europski promatrači? Kakve će koristi biti od plavih kaciga? I kad će se ti ratni zločinci naći pred pravednim sudom?

Marijan Kovač

NJEMAČKA

Kršćani i muslimani zajedno za Herceg-Bosnu

Kršćanska i muslimanska sveučilišna mladež u Njemačkoj zajedno se zauzima za ljudska i narodna prava u Republici Bosni i Hercegovini i za njezin državni suverenitet. Frankfurter Allgemeine Zeitung bilježi da su 6. svibnja „Der Ring

christlich-demokratischer Studenten, (RCDS) i Muslim Studenten Vereinigung in Deutschland“ zajedno osudili nasrtaj srpske vojske na Bosnu i Hercegovinu. Predsjednik RCDS Walzholz je istaknuo da međunarodna organizacija država ne

smije više podnositi očito kršenje ljudskih prava i sustavno razaranje. Studentski savezi također smatraju da u Bosnu trebaju doći mirovne trupe UN. Također svijet mora hitno pomoći da u Bosni ne zavlađa smrtonosna glad. Zato su spomenuti studenti u Njemačkoj pokrenuli prikupljanje pomoći za sve žrtve rata i prognanike iz BiH te se povezali s zagrebačkim Kriznim štabom za BiH. ■

S NAŠIM RANJENICIMA

Dva hrvatska junaka

Okružna bolnica u Gummersbachu je suvremeno i veliko zdanje, napravljeno od betona i čelika, izgleda kao grad na gori, grad prepun svakojake ljudske nevolje i boli. U njoj se liječe i dva hrvatska junaka, Zdravko i Stjepan, gardisti-ranjenici sa zapadno-slavonskog bojišta. Strpljivo podnose boli, neprestane boli, Noge ispod koljena, jednome i drugome desna, bile su smrskane od agresorskih granata i mina srbo-četničke soldateske prošle jeseni. Stjepan je ranjen 15. rujna 1991. kod Okučana za vrijeme tzv. 9. primirja, od tenkovske granate, a Zdravko 5. prosinca kod Pakraca, nagazivši na minu u šumi, kroz koju je mnogo puta sretno prošao. Upoznali su se kao ratnici na liječenju u jednoj zagrebačkoj bolnici, otkuda su krajem siječnja 1992. prebačeni na daljnje liječenje u okružnu bolnicu u Gummersbach.

– Zdravko, kako se osjećate u jednoj stranoj bolnici? „Nikako, nije to kao u domaćem Zagrebu. Ne znam njemački, teško se sporazumjeti s bolničkim osobljem. Ovdašnji Hrvati i poneki Albanac, dosad nepoznati ljudi, često nas posjećuju, pitaju nas što nam treba, daju nam jelom i pilom, susretljivošću i dobrotom, kao da smo im braća.“

Tu hrvatsku širokogrudnost i skrb za čovjeka patnika treba vidjeti i doživjeti. Po sobi im puno cvijeća, sokova, voća, kobasica, cigareta, i čak pravog kupusa. Jedna teta im donosi prave turske kave, druga kobasice, treća „Kindereier“. Ljudi su ih snabdijeli radioaparatom, kasetama, novinama i knjigama. Zdravko sada čita „Republikance“ od Marije Jurić-Zagorke, a Stjepan političku monografiju o Sjepanu Radiću iz pera splitskog povjesničara Ivana Mužića. S dragima u Hrvatskoj kontaktiraju preko telefona i pisama.

Stjepan i Zdravko s posjetiteljima

– Kakvi su njemački kirurzi, Stjepane?

„Super. Samo da znam njemački. No pri ruci se nađe uvijek koji Hrvat, koji će nam prevesti najpotrebnije. Doktorima se svidjela moja karikatura o njima i imaju je sada u svojoj sobi na zidu.“

Na slici rugalici se vidi, što patnik Stjepan misli o svojim operacijama. Vrijeme si kratki i crtanjem i slikanjem, a to je počeo već vrlo rano u svojoj Požegi.

Za njih je ovo vrijeme u bolnici teže od onog na bojištu. Tješe se mislju na skori povratak u Hrvatsku, k svojim roditeljima i dragima, a onda će opet na oporavak u bolnicu sv. Duh u Zagreb. „Veselim se putu kući“ veli Zdravko, „da budemo opet na svojem mjestu, gdje ćemo moći pomoći. Oslobodit ćemo sve okupirane krajeve i svi će se prognanici i izbjeglice moći vratiti.“

Ljudi, koji se iskreno bore za hrvatsku slobodu izgledaju drukčije od običnih smrtnika, neka posebna ljepota može se

vidjeti u očima, njihova lica su ljepša, duše vedrije.

(Kad ovo budete čitali Zdravko i Stjepan već će biti u Zagrebu na Svetom Duhu)

Jura Planinc

Stjepan i Zdravko

švic me je posipal
kad sam vas prvi put vidil v špitalu
razbite noge spod kolena
bez pete
droti namesto kosti
vreće z peskom
pritiščeju noge
da krv preveč nejde
jamrali ste retko
oči, te oči
dečinsko oči
horvackih gardisti
sijaju se za slobodu
ka je došla
potli devetsto let
i bu ostala zanavek

Jura Planinc

Irena nije mogla doći

Od dvadeset hrvatskih ranjenika koji su se tijekom posljednjih 6 mjeseci liječili na području HKM Koblenz i u blizjoj okolici preostalo ih je još sedmero. U Koblenzu u Evangelischer Stift bolnici Ante Vekić iz Baranje, 38 godina, otac troje djece, bez obje noge; Irena Ivanković, 22 godine, djevojka gardistica iz Osijeka, upravo joj je amputirana i druga noga, U Neuwiedu u St. Elisabeth Krankenhaus Marijan Almaš, 26 god. mladić iz Bogdanovaca koji je u Vukovaru izgubio obje noge i desnu ruku. U Bad Neuenahr u Maria-Hilf-Krankenhaus Ivan Šaćić iz Varaždina bez lijeve noge. U

Lahnstein St. Elisabeth-Krankenhaus Mirko Pavić, 25 god. mladić iz Gorjana kod Đakova s teškim povredama na obje noge, Ante Cindrić 26. god. otac dvoje djece iz Nove Gradiške s teškom povredom desne noge. U Bad Ems Klinik Franjo Brkić iz Slavonskog Broda s težom povredom desne noge.

Za Majčin dan svi su se, osim tek operirane Irene, našli s ovadšnjim hrvatskim katolicima oko oltara u crkvi i oko stola u dvorani. Svi čitaju Živu zajednicu i srdačno pozdravljaju sve Hrvate, napose one koji ih pohađaju u bolnicama.

Alojzije Petrović

FRANKFURT/M.

Râna krizma

Ove je godine u Hrvatskoj katoličkoj misiji Frankfurt krizma bila proslavljena ranije nego inače, čak 15. ožujka, zbog toga što je bila povezana s biskupovim pohodom toj zajednici. Limburški pomoćni biskup **Gerhard Pieschl** se toga dana susreo s hrvatskim vjernicima i svećenicima da upozna njihove potrebe, a u crkvi Frauenfrieden u Bockenheimu podijelio je svetu potvrdu 161 pripravniku. Ženskih je bilo 83 a muških 78. Sakrament krizme su uz biskupa dijelili također župnik **fra Leo** i naddušobrižnik **fra Bernardo**. Misu je zajedno predvodilo više svećenika.

Mnogi krizmanici opisali su doživljaj te krizme pokazujući zamjernu ozbiljnost i zrelost. Donosimo izводе iz tih sastavaka: „Biskup je stavljajući ruku na moje čelo rekao: 'Branka, primi pečat dara Duha Svetoga'. Taj trenutak nikad neću zaboraviti. Svjesna sam da se tim sakramentom upotpunjuje i dovršava ono što se u meni već na otajstveni način počelo događati primanjem sakramenta krštenja.“ (Branka Mrkonjić)

„U meni je bila kao neka milost. Neki puno lijepi osjećaj koji se ne može opisati. Bila sam jako sretna, ne znajući zašto. Ali znam,

Foto: Mićo Janković

to je bilo zato što sam primila Duha Svetoga.“ (Ivana Čagalj)

„Ova moja krizma došla je u vrijeme kad u našoj dragoj domovini vlada nezaboravni,

rušilački rat. Zbog toga osjećam još veću potrebu za Bogom i duhovnu pomoć od svete Katoličke Crkve.“ – (Manuel Jolić)

Fra Željko

AUGSBURG

Što je teže, to su neumorniji

Već 35 velikih tegljača punih hrane, odjeće, zdravstvenih i ostalih potrepština neprocjenjive vrijednosti otišlo je iz Augsburga u napaćenu domovinu. Otkako se ratni vjor oborio i na Herceg-Bosnu, ta se pomoć sve više onamo usmjerava. Ipak su nedavno dvije velike pošiljke hrane i praška za pranje rublja posla u Jastrebarsko preko tamošnjeg župnog Caritasa, a prognanici u Opatiji primili su uskršni dar od 5000 DM. Više od 40 tona hrane i zdravstvenih potrepština je uz pomoć mje-

snog Malteser-Hilfsdienstsa poslano u Sarajevo preko Hrvatskog katoličkog dobrotvornog društva, a oko 17 tona hrane u Mostar i Čaplinu. Suradnici naše misije otpremili su također u Dubrovnik i Neum oko 40 tona dragocjenih zdravstvenih potrepština.

Među hrvatskim vjernicima u Augsburgu nema milijunaša, čak ni bogataša. Mnogi skrbe za višečlane obitelji, mnogi imaju pune kuće izbjeglica. Ali ništa im nije teško, dok znaju da je tako teško u domovini. Svakog utorka okupljaju se u hrvatskom centru na zajedničku molitvu za mir i za domovinu.

N.R. i M.B.

Misijski suradnici pred konvojem zdravstvenih potrepština za Bosnu

Za umjetne zglobove i proteze

Društvo za ugrožene narode iz Göttingena i Hrvatsko kulturno društvo s rajnsko-majnskog područja održali su 1. travnja 1992. konferenciju za tisak u Frankfurtu. Informacije su se kretale oko dviju tema: aktualna situacija izbjeglica i stanje oko medicinske skrbi.

Trenutno oko 2100 ratnih invalida, među njima veliki postotak djece i mladih, koji su izgubili ruke i noge, čeka na ortopedsku pomoć. S tim u vezi predstavljen je i novi projekt pod naslovom „Pomoć za samopomoć“. Inicijator, gospođa Janović, iz Hrvatskog kulturnog društva Frankfurt, namjerava zajedno sa svojim mužem – ortopedom, iz novčanih poklona – koji su hitno potrebni – nabavljati umjetne zglobove i proteze. Istovremeno se radi i na tom da se u Osijeku otvori ortopedska radionica. Novčani pokloni u tu svrhu mogu se slati na račun koji je otvorio:

Katholisches Pfarramt Idstein, kratika banke je **NASPA**, kontrobroj: 352149055, BLZ 51050015; obavezno naznačite svrhu: „Kriegsinvaliden in Kroatien“. Po želji možete dobiti i potvrde za novčani poklon, koje vrijede za „Finanzamt“.

Nadi

WIESBADEN

Slike iz dubina

● Izložba Jose Anzulovića

Gospa Mira na prepariranim novinama s vijestima o ratu

U Wiesbadenu djeluje **dr. fra Rafael Romić**, franjevac zadarske provincije sv. Jeronima, župnik župe sv. Kiliana za tamošnje Nijemce – a veliko hrvatsko srce za Hrvate. I dom mu je pun hrvatskih svetinja, otvoren za hrvatske ljude i hrvatske vrijednosti. U jednoj od zgrada župnoga centra u Waldstr. 39 uredio je izložbenu dvoranu u kojoj daje prostora izložbama hrvatskih umjetnika. Tako je i ove godine

tijekom cijeloga travnja ondje imao izložbu svojih slika i crteža sasvim neobični hrvatski slikar **Joso Anzulović**. Čovjek koji se ne zna praviti važan te o sebi jedva nešto hoće reći, svaku svoju sliku i sličicu smatra i te kako važnom. Uzima ih u ruke s poštovanjem kao svetinje, kao da su mu odozgo darovane. Ali, ni u slikanju, ni u slikarskom stvaranju nimalo pravljenja važnim. Neke najsuvremenije slike koje označuju silnu bol domovine Hrvatske, on riše na listu ovodobnih novina, što ga s jedne strane donekle preparira bijelim namazom, a s druge ostaju čitljivi članci. I izbor boja škrt i jeftin, a slike pune duha. Neka se zna, veli, u kakvim je prilikama to nastajalo.

Ima on nekoliko izvanrednih slika u bojama, čvrsti namaz na jeftinoj podlozi, ali je njima zadivio umjetničke sladokusce, izlažući dvaput u Strassburgu za „Veliku nagradu Europe“ i u Stuttgartu te u Zagrebu, Zadru i rodnom Novigradu. Ni čovjek s nadprosječnim poznavanjem umjetnosti neće lako reći koji je to stil i slikarska vrsta, ali će osjetiti da je to prava umjetnost, da proizlazi iz dubina slikareva doživljaja mora i kamena. Brojni umjetnički kritičari koji su o njemu više puta pisali u hrvatskim, francuskim i njemačkim novinama, svi su osjetili taj dodir s iskonom. A on slike, naročito te najsnažnije, i ne kani prodavati. Zapravo je lakše od njega sliku dobiti na dar, nego je kupiti. Premda je očito da ne obiluje novcem. Nismo uspjeli saznati gdje će ponovno

izlagati. Na njemu se vidi da je pun nemira što ga u njemu izazivaju glasovi iz domovine.

Joso Anzulović, rođen je godine 1938, u Novigradu nedaleko Zadra. I nedaleko sada srušenog Masleničkog mosta! Završio je grafičku školu i posvetio se slikarstvu. Njegove slike uglavnom i izražuju velebitsku i podvelebitsku okolicu Novigrada i podmorje toga kraja. Najveći uspjeh je postigao godine 1976. u Strasburgu, gdje je izlagao svoje podmorske krajolike zajedno s pedesetak istaknutih slikara iz cijeloga svijeta. Bilo je to u galeriji „Octave Landwerlin“ pod naslovom „Svijet tišine“, a našem je umjetniku dodijeljena „Grand prix d'Europe“. **ak**

Aktualni crtež: Njemačka Hrvatskoj kao Cirenac Isusu

KASSEL

U solidnoj sredini tablice

Hrvatska nogometna momčad „Zagreb-Kroatien“ koja igra u tamošnjoj nogometnoj ligi (Kreisliga A Kassel, Gruppe 2) uspjela se ovog proljeća smjestiti negdje u sredinu tablice (10. mjesto). Nepovoljne vremenske prilike spriječile su čak tri od pet predviđenih utakmica, a u dvije odigrane naša je momčad u jednoj pobijedi-

la u drugoj izjednačila. U igri s momčadi Fasanenhof pobijedili su s 2:1, a s VFL Kassel rezultat je bio 1:1. Na slici vidimo igrače s trenerima. Stoje: A. Ajdini, M. Brnić (pomoćni trener), V. Borda (trener-igrač), A. Tanjić, I. Šapina, J. Pigac, A. Buljan, S. Rukavina, I. Klišanin, I. Vinčazović (tajnik) i V. Tandara. Čuče: F. Žigrović, I. Pekas, Z. Buljan, D. Juričić, C. Arslanović i S. Vidović. **S. Rukavina**

Fra Ignacije vodi „Povijest Hrvata“

Prvi glavni urednik „Žive zajednice“ dobio je ulogu voditelja u dvosatnom dokumentarnom filmu „Povijest Hrvata“ što se za Hrvatsku televiziju snima u proizvodnji zagrebačke „Orion Stelle“ i „Golden Marketing“. Izvješćujući o tome, Arena od 18. travnja ističe da je naš fra Ignacije „izdanak najkatoličnije sredine na hrvatskim prostorima, dapače svojevrnog fenomena i u međunarodnim okvirima. Potječe, naime, iz župe Otok kraj Sinja koja na oko 4000 vjernika ima 33 živuća svećenika diljem Hrvatske i svijeta, 180 djelatnih časniha sestara iz različitih kongregacija i 20-ak bogoslova na školovanju.“ **■**

Ekologija i iseljništvo?!

Prijatelji prirode – prijatelji Hrvatske

Ekološka strana u iseljničkom listu? Da li je to potrebno? Neki će pomisliti „ne“, čemu to sve, kakve svrhe to ima ili može imati. Mišljenja sam da ipak nam takva rubrika u „Živoj zajenici“ upravo treba.

Kao prvo ekologija je po svom sustavu tema koja ne poznaje – barem teoretski – granica, ni nacionalnih, ni konfesionalnih, ni ikakvih drugih. Drugim riječima: to znači dobra podloga za otvaranje, za (međunarodnu) suradnju ljudi svih profila. I sve više je inicijativa, društava i pokreta u Zapadnoj Evropi ali i drugdje u svijetu, koji tu nužnost uviđaju. Kao drugo, stvaranje osjetljivosti za pitanje okoliša je i Hrvatima nužno potrebno. Iz više razloga: prvo „Lijepa naša“, kojom se toliko dičimo neće dugo ostati zdrava i čista ako s zagađenjem i izrabljivanjem prirode i okoliša tako dalje nastavimo. To ne ovisi samo o nama nego i o našim susjednim zemljama – razlog više za dijalog i suradnju. Kao treće, ako se tužimo na to da Hrvatska i Hrvati imaju „loš image“, onda se to djelimice može svesti i na činjenicu što se iseljništvo u Njemačkoj (iznimka su pojedinci) dosad nije dovoljno zauzimalo u njemačko-multinacionalnim društvima ili sličnim organizacijama. Tako se kroz desetljeća stvorio dojam da smo samo zainteresirani za „hrvatsko pitanje“, a da nas ostalo oko nas ne zanima. Ekologija primjerice bi mogla biti jedna od korisnih i bezopasnih „smjernica budućeg angažmana i suradnje.

Hrvatski nadužobrižnički ured u Frankfurtu je zahvaljujući hrabrosti fra. Bernarda Dukića započeo s takvim usmjerenjem konkretnim djelom: izdavanjem katehetskog priručnika *Taj divni Božji svijet – vjernik i ekologija* (1990.), kao i upriličenjem Biblijske olimpijade pod tim geslom 1991. godine, kada je skoro istovremeno izašlo i domovinsko izdanje spomenute knjige u velikoj nakladi. Kriza i rat u Hrvatskoj su, nažalost, taj hvale vrijeni angažman i započetu suradnju naglo prekinuli, zapravo potisnuli u poledinu svakog javnog interesa. I u tom pogledu osnutak ekološke rubrike mogao bi biti prvi korak ka novom početku.

Kao četvrto, postavlja se i pitanje mladih. Ne želim tvrditi da su oni „bolji“ u pogledu zaštite prirode i okoliša, ali činjenica je

da ih se već vrlo rano (barem u Njemačkoj) u školama i župama pokušava za to senzibilizirati. I oni na to reaguju. Brojne su izložbe, dokumentacije, razgovori i slično u kojima oni izražavaju svoju bojazan od budućnosti: da neće više biti čistog zraka, pitke vode, energija (zalihe nam nisu neograničene!), da će se klima promijeniti, šume umrijeti, ozonska rupa proširiti i mnogo više toga. Zašto se takvim istomišljenicima ne bi ponudio prostor – za informacije, razgovor, reakcije?

Kao peto, *Živa zajednica* se čita ovdje kao i u domovini. Možda se tu i tamo mogu čitaocima proslijediti i praktičnokongretne informacije, primjerice o mogućnostima štednje energije pri gradnji kuća ili kupovanju aparata, boja, lakova i slično. Mogu to biti i vijesti o sasvim banalnim stvarima, recimo da kapanje vode znači razbacivanje, koje si mi više ne smijemo dozvoliti. Shvatit ćemo kad pitka vode više ne bude curila, ali onda će krizna granica već biti prekoračena.

Samo te napomenute točke pokazuju da je tema zaista široka, neiscrppljiva. Za početak želim vas samo podsjetiti:

Pokret prijatelja prirode – „Lijepa naša“

Krajem prosinca 1990. godine osnovan je u Zagrebu *Pokret prijatelja prirode – „Lijepa naša“* (naslov je uzet po riječima hrvatske himne). Već pri samom osnutku okuplja više stotina znanstvenika i stručnjaka, kao i drugih članova.

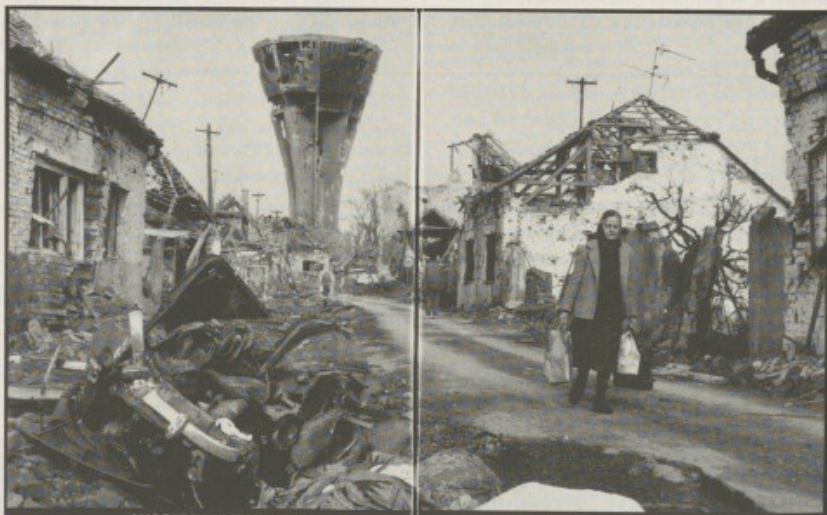
Osnovna djelatnost „Lijepe Naše“ jest zaštita okoliša, zdravlja ljudi te prirodne i kulturne baštine Hrvatske.

Kontaktna adresa:

Jasna Pavelić, Kumičićeva 4, 41000 Zagreb.

Ideja: Zašto se ne bi formirali ogranci ili radne grupe ovdje u Njemačkoj? Tako bi se mogla stvoriti radna i informacijska mreža, lakše bi nam bilo stupiti u kontakt s njemačkim uredima i društvima preko mjesnih zajednica, u kojima živimo. Zašto ne bismo profitirali od njihovog znanja i iskustva? Moglo bi se konkretno raditi na tome da mladi (svih nacija) počinju raditi na ekološkim projektima (sadeenje novih šuma npr.) i tako pomognu u izgradnji Republike Hrvatske.

Nadi

Naša je zemlja u najnovije doba osobito zagađena vidljivim i nevidljivim posljedicama ratnih razaranja; – prizor iz Vukovara.

„SVJEDOCI VUKOVARA ZA HERCEGBOSNU“, dr. Vesna Bosanac i dr. Filip Njavro

dolaze na dobrotvornu večer u **Frankfurtu**, Stadthalle Bergen-Enkheim, Marktstr. 15, u nedjelju, 14. lipnja, u organizaciji hrvatskih kršćanskih demokrata rajnsko-majnskog područja. U kulturno-umjetničkom dijelu večeri nastupaju, također po prvi put u Frankfurtu, **Ljupka Dimitrovska** i **Ivica Šerfezi** sa svojim ensembleom iz Zagreba. Početak u 18 sati.

Na Dan državnosti 30. svibnja u Wiesenu kraj Beča veliki hrvatski koncert s najpoznatijim inozemnim izvođačima

„LIVE AID FOR CROATIA“

Sudjeluju: SAXON, CCW-CORNWELL COOK WEST I FAHRENHEIT iz Velike Britanije, UNTOUCHABLES iz Austrije, HANS THEESSINK & Blue Groove iz Nizozemske, BONANZA BANZAI iz Mađarske, TOMAŽ DOMICELJ iz Slovenije te PARNI VALJAK i E.T. iz Hrvatske.

To je završni koncert niza koncerata širom svijeta što je bio nadahnut pjesmom i skadbom Tomislava Ivčića „Stop the war in Croatia“ za upoznavanje svijeta s agresijom na Hrvatsku i za prikupljanje sredstava za pomoć žrtvama toga rata.

Organizator koncerta je, uz HVEP, tvrtka „MOFO“ sa sjedištem u Beču, a gospoda Toni Sabol i Marijan Crnarić nadležne su osobe za rezervaciju i kupnju karata (tel. 004315235810, fax. 004315261241).

Nova lica u misijama

Glazbenik za HKM Waiblingen

Hrvatska katolička misija Waiblingen od početka ovogodišnjeg travnja obogaćena je bogoslužnom glazbom. Novi pastoralni suradnik u toj misiji **Ivan Ivanković** nije samo diplomirani teolog nego i vrstan glazbenik, posebno orguljaš. Stoga će ne samo doista stručno podijeliti vjeronaučnu nastavu s voditeljem misije fra Josipom Lucičem i pastoralnom suradnicom Stanom Vidačković, nego će također dati novi poticaj bogoštovnom i društvenom glazbenom životu te zajednice. Ivanković je dosad godinu dana djelovao kao pastoralni suradnik u HKM Göttingen.

ISPRAVAK

U članku „Pomoć-obnova-povratak“ u Žz 4/92 netočno je objavljeno da je **Hrvatski savez iz Švedske** unutar Europskog saveza hrvatskih društava. Mišljenja smo da nije potrebno više se okupljati po svijetu-Europi, kad nas sada može okupiti naša domovina preko Ministarstva iseljništva. Zatim: europski savez hrvatskih društava nije osnovan u Parizu nego u Austriji, a na tom osnivanju Hrvati Švedske preko svog Saveza nisu bili nazočni.

Branka Matohanac, predsjednica

FRANKFURT

Susret zbora „Mate Leščan“

Pjevači mješovitog pjevačkog zbora Hrvatske katoličke misije Frankfurt na poziv svog novog dušobrižnika **fra Leona Delaša**, a pod vodstvom glazbenice **s. Pavlimire Šimunović** upriličili su bogoslužni i prijateljski susret 30. travnja. Zbor nosi ime svoga utemeljitelja **Mate Leščana**. Kako su svi oni – ima ih 50-tak – ovih mjeseci uvelike zauzeti prikupljanjem i otpremanjem darova za pomoć ugroženoj Hrvatskoj, ovaj su susret odgađali od Božića do iza Uskrsa. Lijepo proljetno vrijeme omogućilo je da euharistiju proslave na dvorištu. Predvodili su fra Leon Delaš, fra Draško Teklić i fra Željko Čurković. Poslije mise svi su se našli oko stola za večerom u misijskoj dvorani.

S. Pavlimira došla je u Frankfurt u kolovozu prethodne, a službeno vodi zbor od veljače prošle godine. Školovala se na Glazbenom institutu Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, a zatim je djelovala u Splitu i u Imotskom. ■

MINISTAR CESAR U MAINZU

Mir bez oružja – detektore za mine!

Nakon službenih posjeta njemačkim političarima u Bonnu, Kölnu i Karlsruhe, predsjednik Hrvatske kršćanske demokratske stranke i ministar u Vladi Republike Hrvatske **dr. Ivan Cesar** susreo se 26. travnja u Mainzu s tamošnjim gradskim i pokrajinskim političarima. Tom je prilikom dogovoreno da će se prijateljstvo gradova Mainza i Zagreba proširiti i na razini kršćanske demokracije. Predsjednik odsjeka CDU Mainz **Heinz Dreibus** predložio je održavanje zajedničkih seminara gdje bi se hrvatski demokršćani školovali glede primjenjivanja demokratskih struktura koje u Njemačkoj već postoje. Cesar je upozorio da nakon priznavanja Republike Hrvatske treba u njoj učvršćivati demokraciju. Svoje stranačke kolege iz Mainza Cesar je pozvao u krizna žarišta Hrvatske, da se ondje uvjere kako se Hrvatska nalazi negdje između mira i rata. To se stanje neće poboljšati

ako Zapad zauzima tek promatračku ulogu i ako se umjesto povratka izbjeglica u mjesta iz kojih su protjerani i dalje iz okupiranih područja protjeruju Hrvati – sad čak pred očima promatrača UNPROFOR-a“, upozorio je njemačku javnost ministar Cesar. On je rekao: „Želimo mir bez oružja. Zato treba odbiti priznanje Jugoslavije u međunarodnoj politici, kako bi tzv. JNA ostala bez svake, a prvenstveno bez novčane podloge.

Posebno je upozorio da nama ne treba dalje naoružavanje, nego nam trebaju detektori, uređaji za otkrivanje i uništavanje mina, kojima neprijatelji prije povlačenja ispuniše široke prostore.

Istoga je dana prof. Cesar u prostorijama Hrvatske katoličke zajednice govorio o obitelji i suživotu te odgovarao na aktualna politička pitanja oko 250 nazočnih slušatelja.

mag. Karla Šponar

Piše Ivo Hladek

Hrvatski don Camillo

Jednog mrzlog, kišnog jutra koncem ožujka 1984. godine, fra Ćiro zazvoni iz svojeg sobička na trećem katu Misije pa će hrapavim glasom: „Šjor Ivo, triba mi nešto iz apoteke, skokni do mene – ovdje sve sestre zaposlene ka čele u košnici!“

Odem odmah preko dvorišta kroz dječji vrtić u njegovu ćeliju, vruću i sparnu kao da je pekara, svi prozori zatvoreni. Otkad se je prije dva tjedna vratio iz zimskog Zagrebamao je ondje njemački prijevod svoje knjige, uz moju pomoć – zgrabila ga teška prehlada i strašna glavobolja, kako su nagadali dr. Lucić i kolege liječnici.

„Evala, sinko, tu ti je recept, oni u likarni već sve znaju.“

Kupim u blizini neke tablete i „pojas“ protiv migrene. Zaogrnut debelim kaputom, reče mi, na smrt umoran:

„Nema vajde, šjor Ive, ovaj put moram zbilja ostavit kašiku na pijatu!“

Držeći se za glavu, kuka:

„Ovdi gori mi udara ka čekić po nakovnju, da mi puče glavurda!“

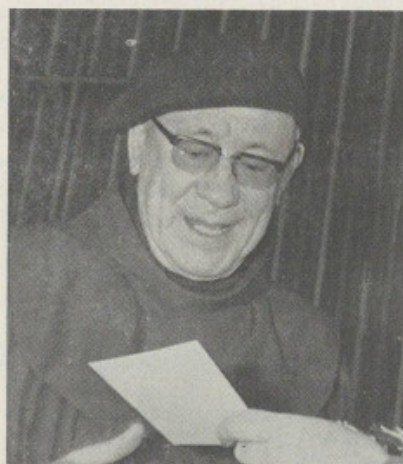
Ovo je bila moja posljednja usluga starom prijatelju i savjetniku. Kad sam koji dana iza toga jedne nedjelje nazvao u Misiji – već je ležao pet dana u bolnici – reče mi sabranim glasom sestra predstojnica: „Naš fra Ćiro je noćas umro u bolnici od kapi.“

Kako je doktorima sve mahom vjerovao (ja im ne vjerujem ni polovicu!), pa se po savjetu dr. Lucića držao strogog dijetnog režima – „smim pit samo kiselu vodu!“ – a uvijek rado opisivao sve svoje boljke, ja sam ga (po onoj narodnoj: Svako je toliko bolestan, koliko povjeruje doktoru!) odavno ubrajao među umišljene, ili skoro, bolesnike. I stvarno nije umro ni od jedne diagnosticirane bolesti. Al' ipak je posje-

CRTICE IZ ŽIVOTA NAŠIH ISELJENIKA

dovao dosta humora, da se doktorima naruga. „A nu, znaš li onu o starom doturu, koga je mlađi kolega zaminjiva, sve pacijente ozdravija i otpustija? Iza povratka se stari naljuti: 'Čoviče Boži, od nji san moga još dugo dobro živit, a ti budala sve ozdravija – ma kaki si dotur?'“

Mi dva smo jutrom bili uvijek prvi u Misiji na nogama, pa bi fra Ćiro iza Mise gore u kapelici, još prije kave, sišao pa bi sjeo kod mene u ured i preda mnom razastro cijelo blago svoje životne riznice. Počeo bi se po sijedoj kosi pa bi počeo: „A nu, ajd da ti još ovu kažem!“ U tijeku naše dvadesetgodišnje suradnje – on kod predike i posjete bolesnika, ja kao „socijalni“ – ispričao mi je cijeli svoj fratarski život: Od rodnih Vodica u Zagori iznad Šibenika, do školovanja u Sinju i Rimu, od župnikovanja u Zagrebu do filozofskih predavanja na franjevačkoj bogosloviji u Makarskoj, i konačno sve o mučnom početku god. 1967. oko osnivanja prve

Dr. fra Ćiro Markoč – vrlo učen, vrlo duhovit, vrlo jednostavan i nadasve narodu bliski franjevac – po kome je pisac stvorio lik fra Jure u ovim crticama, umro je u Frankfurtu 1. travnja 1984. god. Bio je rođen u Vodicama kraj Šibenika 22. travnja 1912. Na papinskom sveučilištu „Antonianum“ u Rimu postigao je doktorat iz filozofskih nauka. Bio je kapelan, župnik, gvardijan i profesor, a u HKM Frankfurt djelovao je od 1967. do smrti. Mnoge njegove zgode i uzrečice ušle su u anegdote koje se prepričavaju kao narodno blago.

službene hrvatske Misije u Njemačkoj, zajedno s fra Bernardom Dukićem; ja sam u ono vrijeme bio već tri godine službenik njemačkog Karitasa za naše ljude po cijeloj srednjoj Njemačkoj, od Würzburga i Mainza do Offenbacha i Kassela. O onom vremenu je fra Ćiro pisao u svojoj knjizi „Moj put kroz Njemačku.“

Njegovi razgovori nisu nikad bili samo suhe priče i zgode, nego je kako svoju knjigu tako predike i sve govore sladio i paprio narodnim poslovicama, koje su uvijek znale precizno pogoditi „Nagel auf den Kopf“, kako vele Nijemci. „Uzrečice su ka dvoboju ričima“, dodavao bi, „junački megdan misli, vatromet pučke mudrosti. Da si ti moga čut istom mog čaću!“

Sve moje „crtice iz života naših iseljenika“, dosad njih oko stope deset, koja sam napisao posljednjih petnaest godina za „Živu zajednicu“, prožete su i nadahnute poslušanim zgodama i poslevisama fra Ćire Markoča, mojeg „fra Jure“ u crticama.

Oko dva mjeseca prije posljednje teške bolesti – ni dr. Lucić ni doktori u bolnici nisu znali ništa točnoga – fra Ćiro / fra Jure doživio je veliku počast sa strane cijele njemačke Crkve, katoličke i evanđeličke. Naime, kad sam našao, da su dva frankfurtska svećenika osnovala nagradnu zakladu „humor u Crkvi“ – katolički dekan pri katedrali, msgr. Walter Adl-hoch (veliki prijatelj Hrvata, smrtno stradao u saobraćajnoj nesreći godine 1985), i njegov evanđelički kolega iz dačkih dana, Probst Ernst Schäfer – ja ne budi lijen neg im odmah pošaljem mali izbor fra Ćirinih poslovice i uzrečica. Istina, neke sam po njegovu uzoru i sam „fabricirao“, druge zabilježio iza razgovora s našim Livnjacima, opet neke odkrio u knjigama franjevačkog stila, dapače kod Ive Andrića.

Evo ih nekoliko iz njegovih predika i razgovora, kao primjer:

„Nemaš, veliš, ništa više ispovidit? A šta je s onim deblim prahom, što se nakupio na duši, ka u dnevnoj sobi? Sinko, ispovid nije misečni obračun, koji popu predaš u ispovidaonici!“

„Nemoj grije nikad uzet olako! Jer šta 'š, ako još danas moraš umrit, pa poletiš ka vijonom pravo u paka?“

„Današnji narod, kad se obiti nesretan, trči doturima, a ne svecima ka nekoč!“

O braku:

„To ti ka mlinski kameni. Ako se stalno ne taru pa s vrimenom uglade, nema od nji ni dobra brašna!“

Tako je fra Ćiro zadobio prvu nagradu „humora u Crkvi“. Iza toga su brojne njemačke novine objavile članke pod naslovom „Frankfurtski don Camillo“, po uzoru čuvene knjige „Don Camillo i Pepone“. Jer makar da je fra Ćiro posjedovao vedru franjevačku dušu, znao je s druge strane biti tvrd i uporan.

Nije se radilo o velikim nagradnim novcima, ali smo ih bratski podijelili.

MAINZ

Bogu hvala za Herceg-Bosnu

Nije istina da se u našim zajednicama nije obilježilo i proglašenje samostalnosti Herceg-Bosne. Hrvatski katolici u Mainzu svake mlade nedjelje poslije mise izlažu Presveti oltarski sakrament pred kojim mole za svećenička i redovnička zvanja. Otkako su počele ratne grozote dodali su i molitve za proglašenje državne neovisnosti, za prestanak rata i mržnje. Odmah u prvu nedjelju nakon proglašenja, mladi vjernici u ramskim narodnim nošnjama ponesoše u svečanom ophodu omiljene likove čudotvorne Gospe i svetoga Ante. U prigodnom recitalu čule su se Gospine poruke i upozorenja protiv suvremenih napasti. I žarki vapaji da nam Bog sačuva obje suverene države: Republiku Hrvatsku i Republiku Herceg-Bosnu.

Poslije mise u crkvenom dvorištu su časna sestra, župnik i marljivo župno vijeće potkrijepili bosanski ugođaj kolačima i bosanskom šljivovicom. DOSTA

Nijedna smrt me dosad nije tako duboko pogodila kao fra Ćirin nagli odlazak. Tjednima, nakon što ga je fra Bernardo odpratio na visovačko groblje, imao sam osjećaj, da će mi se javiti ili nekako pokazati. Jedne noći mi se stvarno – u snu – javio:

„Ne traži me više na zemlji, ja sidim taman uz svetog našeg Franu prid Božim pristoljem. Ovdje na Visovcu mi je zbilja lipo. Ležim u ladovini starih stabala, odma iza Gospine crkve. Slušam žamor hodočasnika iz Drniša, Skradina i Šibenika, a ozgo odjekuje Raški slap i dol pram moru Skradinski buk. Krasnog li groblja, nema vajde! Al' čuj sad moj posljednji savit: Bog ni' aspirin il droga, koju progutaš kad te stogod zaboli! Bog je ka meka ruka matere na obrazu uplašenog diteta!“

Ovim prilogom g. **Ivo Hladek**, umirovljeni hrvatski socijalni radnik u Frankfurtu koji je kroz više od petnaest godina najvjerniji suradnik „Žive zajednice“ – zaključuje niz „**Crtica iz iseljeničkog života**“. Taj niz duhovitih, sadržajnih i rijetkih zapisa u kojima je glavna osoba fra Ćiro Markoč, ovdje nazvan fra Jure, osebujno je svjedočanstvo o djelovanju Crkve, posebno naših franjevaca, u hrvatskom iseljeništvu. U pravi čas htjeli bismo čitatelje obradovati izdanjem tih zapisa u posebnoj knjizi. Uredništvo

Za dobre agresivne supružnike

Srebrni jubilej HKM u Mainzu otvoren je lanjske korizme osmodnevnom duhovnom obnovom, nastavljen odmah nakon dva mjeseca četverodnevnom obiteljskim seminarom a potkraj ovogodišnje korizme okrunjen također četverodnevnom predavanjima o obitelji što ih je održao svećenik đakovačke biskupije **dr. Zvonko Pažin**. Uz velikodušnu pomoć marljivih domaćica s. Dionizija je sva četiri dana uzvanike dočekivala kavom i kolačima. Brojni vjernici s istančanim duhovnim ukusom – jer im župnik uzastopce dovodi vrsne predavače i propovjednike – znali su ocijeniti vrijednost i važnost ponuđene im duhovne hrane.

„Biti bračni par nije status koji se postiže samo samim sklapanjem bračnog ugovora. To je ritam života koji se uči korak po korak u potpunom zajedničkom suživotu dvoje različitih ljudi koji su se pre-

poznali u ljubavi“, počeo je s izlaganjima predavač i najavio ove teme: molitva, dijalog, agresivnost u obitelji i međusobne razlike supružnika.

Za molitvu je važno zajedništvo, jer je ona plod i zahtjev zajedništva koje je darovani sakramentom krštenja i ženidbe. Moleći sa svojom djecom, otac i majka ispunjavaju svoje kraljevsko svećeništvo, prodiru dublje u srce svoje djece i u njime ostavljaju tragove koje događaji života neće uspjeti izbrisati. Umijeće suživota umijeće je dijaloga i zdrave komunikacije. Svatko se od nas otvara u određenoj mjeri, na određeni način i određenim osobama. Da bi došlo do plodnog dijaloga potrebno je otvaranje, a ono je uvijek rizik da čovjek bude neprihvaćen i ismijan. Zato je otvaranje znak povjerenja i ljubavi i ono hrani povjerenje i ljubav. Samo ljubav može najdublje ispuniti čovjeka, a do ljubavi ne može doći bez ulaganja.

O agresiji i agresivnosti je bilo dosta govora. Naglašeno je da se ovi pojmovi uglavnom negativno shvaćaju, iako agresivnost po sebi ne mora biti negativna. Naprotiv, ona može odigrati i pozitivnu ulogu, ako se pravilno usmjeri.

Možda je i župnik bio te jubilarne godine pomalo agresivan nasrćući na vjernike s tolikim priredbama i predavanjima, a oni mu očito nisu zamjerili niti su odustali.

DOSTA

RADOSNI I TUŽNI DOGAĐAJI U OBITELJIMA

Kršteni

Kristina Bandić, kći Željka i Petre rod. Brinkmann, rođena 10.6.1990., krštena 19.4.1992. – HKM Bielefeld.

Josip Bošnjak, sin Drage i Anice rod. Ivančević, rođen 28.12.1991. u Offenbachu, kršten 16.2.1992. – HKM Offenbach.

Boris Ević, sin Mate i Luje rod. Marković, rođen 23.2.1992., u Bad Soden-Salmünster, kršten 18.4.1992. – HKM Offenbach.

Diana Omrčen, kći Tomislava i Snježane rod. Mlinarević, rođena 12.3.1992., krštena 21.4.1992. – HKM Bielefeld.

Snježana Omrčen, kći Vlatka i Nevenke rod. Bezić, rođena 12.10.1960., krštena 21.4.1992. – HKM Bielefeld.

Napomena: Snježana i Diana Omrčen su majka i kćerka – zajedno su krštene.

Dalibor Samardžić, sin Dušana i Anice rod. Vanik, rođen 9.7.1979. u Našicama, kršten 4.4.1992. u Hardtu – HKM Rottweil.

Dario Samardžić, sin Dušana i Anice rod. Vanik, rođen 20.4.72., u Našicama, kršten 4.4.1992. u Hardtu – HKM Rottweil.

Dean Štefanić, sin Maria i Mladenke rod. Oliverić, rođen 14.3.82. u Zadru, kršten 25.3.92. – HKM Rottweil.

Diana Štefanić, kćer Maria i Mladenke rod. Oliverić, rođena 14.9.84. u Zadru, krštena 25.3.1992. – HKM Rottweil.

Emil-Yurian van der Woude, sin Arjena i Davorke rod. Odak, rođen 21.10.1991. u Amersfoortu (Nizozemska), – HKM Offenbach.

Topusko na Stepinčevu grobu

U ove za domovinu teške dane na Kardinalovu grobu u zagrebačkoj katedrali trajno gore svijeće i šapću se molitve. Novost je grobni križ što su ga prognanici iz zaposjednutog i razorenog Topuskog usadili kraj uskršne svijeće. Na križu je napis TOPUSKO. Kao što je kardinal Stepinac nakon tolikih poniženja proslavljen pred cijelim svijetom tako će i sva porobljena i spaljena hrvatska mjesta procvasti u slobodi i obnovi.

Foto: Ivan Kos

Rođenje i krštenje radosni su događaji za obitelj, za domovinu i za Crkvu. Objavljujemo imena novorođene i krštene djece hrvatskih obitelji u Njemačkoj. Tko god želi takvom viješću preko „Žive zajednice“ obradovati rodbinu prijatelje i znance širom svijeta može nam poslati podatke bilo preko svećenika krstitelja, bilo izravno.

Molimo svećenike da roditelje novokrštenih upozore na tu mogućnost te da

nas odmah izvijeste. Osnovnu kratku vijest o događaju objavljujemo besplatno. Tko želi proširenu obavijest s fotografijom treba također preko misije ili izravno dostaviti fotografiju, tekst i prilog za tiskarske troškove 50,- DM.

Pod istim uvjetima objavljujemo i podatke o vjenčanjima i sprovodima. Tko želi objaviti vijest o zlatnom ili srebrnom priru za vijest bez slike uplaćuje 20,- DM a sa fotografijom 50,- DM.

Sedmo s kumom Domljanom

Ana Gospodnetić – sedmo dijete Ankice i Jerka svečano je krštena u misijskoj kapelici Hrvatske katoličke misije Stuttgart 25. travnja ove godine. Rođena je 19. veljače 1992. Obitelj Gospodnetić godinama vrši službu domara u HKM Stuttgart. Krštenje je predvodio fra **Ignacije Vugdelija** koji je godinama ondje župnikovao, koji je blagoslovio također Ankičino i Jerkovo vjenčanje. U ulozi kuma našao se predsjednik Sabora Republike Hrvatske **dr. Žarko Domljan**. On je svome kumčetu darovao i zlatnik s likom Majke Božje Bistričke. Posebnu čestitku hrabrim roditeljima uputio je i prvi čovjek Crkve u Hrvata kardinal **Franjo Kuharić**. Za slavljeničkim stolom u misijskim prostorijama našlo se oko stotinu uzvanika.

fra Marinko

Ana Knežević

Dugogodišnja zauzeta suradnica u mnogim pothvatima HKM Kempen Ana Knežević preminula je nakon kraće zloćudne bolesti 29. veljače 1992. u Tettmangu/Friedrichshafen. Bila je do kraja predana u Božje ruke. Bila je rođena u Starigradu-Paklenici 22.

listopada 1950. u obitelji Erceg. Pokopana je 4. ožujka 1992. u Selinama kod Zadra.

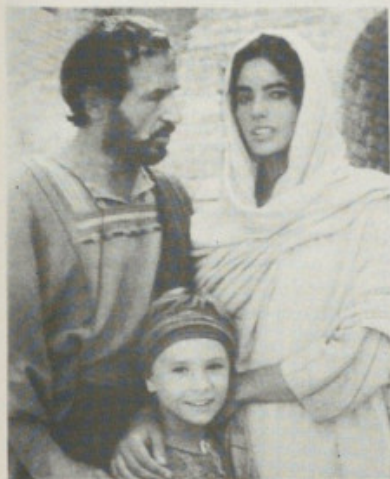
Počivala u miru Božjem!

NAGRADNA KRIŽALJKA

**Rješenje sa svojom adresom pošaljite
Uredništvu najkasnije do 8. lipnja**

[illegible]

Bekim Fehmiu kao sv. Josip

Drugi program njemačke televizije je sredinom travnja prikazao u šest nastavaka TV-seriju „Dijete s imenom Isus“ režisera koju je izradio talijanski režiser Franco Rossi. Proširujući evanđeoske izvještaje o Isusovu djetinjstvu, scena pri-

kazuje i ono što nije zapisano ali se moglo dogoditi između rođenja u Betlehemu, Bijega u Egipat i boravka 12-godišnjeg dječaka u hramu. Malog Isusa igra Matteo Bellina, Mariju Maria Del Carmen San Martin, a Josipa poznati nam Bekim Fehmiu. ■

Ponovno hrvatska krila na hrvatskom nebu

Sve obavijesti o zrakoplovima za domovinu i iz nje možete dobiti u službenom predstavništvu tvrtke

„CROATIA AIRLINES“

Klingerstr. 25/Zeil, 6000 Frankfurt/M. 1; tel. 0 69/920 05 20, fax 92 00 52 52.

Na frankfurtskom uzletištu **Croatia Airlines** ima šalter **C858**.

Slike na naslovnici: mali vukovarski prognanici u Omišu (članak na str. 8); **Foto:** Jozo Eremut; Boris Dvornik u frankevačkoj halji na koncertu u Stuttgartu (uz članak na str. 9)

RJEŠENJE KRIŽALJKE IZ PROŠLOG BROJA

Nagrađen za križaljku:

Dalibor Tolić, Frankfurt 80

Scholl + Klug Druckerei GmbH · 6082 Mörfelden-Walldorf

STOP THE WAR
IN CROATIA

Postvertriebsstück · D2384E · Gebühr bezahlt:

◀ Zorica Kondža pjeva Hrvatskoj (uz članak na str. 9)

Folklorashi iz Sindelfingena sa župnikom (uz članak na str. 12)

